

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA ASIJSKÝCH STUDIÍ

BAKALÁRSKA DIPLOMOVÁ PRÁCA

Prozodická analýza textu Úvod 67: 53 - 55

Prosodic Analysis of the Text

OLOMOUC 2019 Zuzana Hlavačková

Vedúci diplomovej práce: doc. Mgr. David Uher, PhD.

Čestné prehlásenie

Prehlasujem, že som diplomovú prácu vypracovala samostatne a uviedla všetky použité pramene a literatúru.

Olomouc, 29. marca 2019

.....

Zuzana Hlavačková

Anotácia

Meno a priezvisko autora:	Zuzana Hlavačková
Názov fakulty a katedry:	Filozofická fakulta, Katedra asijských štúdií
Názov diplomovej práce:	Prozodická analýza textu Úvod 67: 53 – 55
Súhrn práce:	Počet strán: 65
	Počet znakov: 79 754
	Počet titulov použitej literatúry: 10
Kľúčové slová:	lineárne členenie, Oldřich Švarný, prozodická transkripcia, rytmické členenie, suprasegmentálna fonológia

Anotácia:

Bakalárska práca sa v prozodickom zmysle slova zameriava na analýzu nahrávok realizovaných hovoriacou čínskeho jazykového štandardu, pekingštiny. Pre účely analýzy nám poslúžia nahrávky cvičení 53 – 55 z učebnice p. prof. Švarného: *Úvod do hovorové čínštiny II*. Nahrávky budú najskôr na základe ich zvukovej realizácie prevedené do prozodickej transkripcie, čím vznikne korpus. Text korpusu sa následne rozdelí na vety, kóla a segmenty, ktoré sa ďalej roztriedia podľa svojej veľkosti. Na takto pripravenej vzorke bude v ďalšom kroku vykonaná podrobná prozodická analýza za účelom identifikovania najproduktívnejších rytmických štruktúr na úrovni segmentov a ich kombinácií na úrovni kól. V závere budú charakteristiky pozorovaných sledov a rytmických vzorcov zovšeobecnené.

Resumé výsledkov:

Text sa skladá zo 131 viet, 431 kól, 810 segmentov a 2 388 slabík. V rámci segmentov majú najväčšie zastúpenie segmenty dvojslabičné, najproduktívnejší je sled jednoiktový descendentný. Väčšina kól je jednosegmentálna a prevažuje v nich akronymická štruktúra. V rámci kól, ktoré sú tvorené dvoma a viac sledmi sa najfrekvencovanejšie vyskytuje typ kombinácie dvoch sledov bez priameho kontaktu arzií. V tejto kategórii je najpočetnejšia dvojiktová kombinácia dvoch descendentných sledov.

Pod'akovanie

Rada by som vyjadrila srdečné pod'akovanie doc. Mgr. Davidovi Uhrovi, PhD. za trpezlivosť a ústretovosť pri vedení mojej bakalárskej diplomovej práce, a taktiež za poskytnuté cenné rady a pripomienky v priebehu jej spracovania.

Obsah

Úvod	10
1. Charakteristika prozodických rysov.....	11
1.1 Prozodická transkripčia	11
1.2 Rytmičné členenie vety	11
1.3 Iktovosť slabík	12
1.4 Sedem stupňov prominencie	13
1.5 Rytmičné sledy.....	14
2. Korpus.....	16
2.1 Metodológia	16
2.2 Výsledná podoba korpusu	18
3. Analýza	40
3.1 Lineárne členenie vzorky	40
3.2 Analýza segmentov	42
3.2.1 Jednoslabičné segmenty.....	43
3.2.2 Dvojslabičné segmenty	43
3.2.3 Trojslabičné segmenty	44
3.2.4 Štvorslabičné segmenty	45
3.2.5 Päťslabičné segmenty	47
3.2.6 Šesť- a viacslabičné segmenty	49
3.3 Analýza kól	52
3.3.1 Pozícia rytmičných sledov	52
3.3.2 Klasifikácia kól	52
3.3.3 Kóla tvorené jedným sledom	54
3.3.4 Kóla bez priameho susedstva arzií.....	54
3.3.5 Kóla s bezprostredným susedstvom arzií.....	56
3.3.6 Kóla s atonickou slabikou vloženou medzi dve arzie	57
Záver	59
Resumé.....	63
Zoznam použitej literatúry	64
Zoznam príloh	65

Zoznam tabuliek

Tabuľka č. 1 Počty arzií v segmentoch	42
Tabuľka č. 2 Dvojslabičné segmenty	43
Tabuľka č. 3 Trojslabičné segmenty	45
Tabuľka č. 4 Štvorslabičné segmenty	46
Tabuľka č. 5 Päťslabičné segmenty	48
Tabuľka č. 6 Šesť- a viacslabičné segmenty	50
Tabuľka č. 7 Celkové zastúpenie rytmických sledov v analyzovanej vzorke.....	51
Tabuľka č. 8 Pozícia rytmických sledov	52
Tabuľka č. 9 Kóla bez priameho susedstva arzií.....	55
Tabuľka č. 10 Kóla s bezprostredným susedstvom arzií.....	57
Tabuľka č. 11 Kóla s vloženou atonickou slabikou	58
Tabuľka č. 12 Protokol analýzy	62

Zoznam grafov

Graf č. 1 Veľkosť segmentov.....	40
Graf č. 2 Veľkosť kól.....	41
Graf č. 3 Štruktúra akronymických sledov	49
Graf č. 4 Klasifikácia kól.....	53
Graf č. 5 Kóla tvorené jedným sledom	54

Zoznam skratiek a značiek

Použité skratky

AKR	akronymická štruktúra
AS	ascendentný sled
DE	descendentný sled
e	príklonka (enklitikum)
p	predklonka (proklitikum)

Použité značky

/	ascendentný sled
/°	ascendentný sled s príklonkou
\	descendentný sled
°\	descendentný sled s predklonkou
V	trojslabičný akronymický sled
	nepárová iktová slabika
+	označenie bezprostredného stretu dvoch arzií

Edičná poznámka

V rámci prozodickéj transkripcie je v práci používaná čínska fonetická abeceda založená na latinke – pīnyīn (拼音), zapisovaná fontom Courier New. Čínske znaky sú uvádzané v zjednodušenej forme – jiǎntǐzì (简体字), vo fonte SimSun. Na prepis vlastných mien bola v preklade použitá česká transkripcia čínštiny.

Úvod

Skúmaniu a popisovaniu prozodických rysov čínštiny (o.i. za účelom efektívnejšej a kvalitnejšej výučby) sa dlhodobo venoval významný profesor filozofickej fakulty v Olomouci, prof. PhDr. Oldřich Švarný, CSc. (1920 – 2011).

Vzhľadom na najvýraznejší prejav v súčasnosti sa odohrávajúcich zmien na suprasegmentálnej rovine¹ čínštiny – úbytok plne tónických slabík v prospech slabík oslabene tónických, prípadne atonických, môžeme predpokladať, že čínština prestáva byť typicky tónovým jazykom. Tento jav však po odchode p. prof. Švarného, aj napriek snahám vyučujúcich a študentov katedry ázijských štúdií Univerzity Palackého v Olomouci, zostáva zväčša opomenutý. Rovnako nedostatočne zmapované zostáva aj vnútorné rytmické usporiadanie kól, preto si táto práca berie za úlohu do danej problematiky prispieť.

Cieľom bakalárskej diplomovej práce je prevedenie prozodickej analýzy nahrávok realizovaných hovoriacou čínskeho jazykové štandardu – pekingštiny. Vybrané nahrávky textov, ktoré poslúžia účelom prozodickej analýzy pochádzajú z diela už spomínaného prof. PhDr. Oldřicha Švarného, CSc.: *Úvod do hovorové čínštiny II*, konkrétne sa jedná o cvičenia 53 – 55.

Práca pozostáva z troch hlavných častí. V prvej časti sú vymedzené a charakterizované základné pojmy dôležité pre pochopenie tvorby korpusu, priebehu analýzy a jej vyhodnotenia. Postupne sú definované termíny: prozodická transkripcia, rytmické členenie vety, iktovosť slabík, sedem stupňov prominencie a rytmické sledy. V druhej časti je uvedený korpus, doplnený o metodológiu jeho vzniku a spracovania. Tretia a kľúčová časť práce sa venuje prozodickej analýze spracovaného materiálu. Tá sa po rozdelení textu na vety, kóla a segmenty zameriava primárne na charakteristiku lineárneho členenia korpusu, tj. veľkosti a početnosti segmentov, kól a viet. Následne si dáva za úlohu identifikovanie najproduktívnejších sledov na úrovni segmentov, a určenie najtypickejších rytmických vzorcov na úrovni kól. Skúmaná je aj preferovaná pozícia základných rytmických štruktúr v rámci jedného kóla. Výsledky sú komparované so zisteniami p. prof. Oldřicha Švarného. Čiastkové výsledky analýzy sú obohatené o tabuľky a grafy, ktoré získané údaje prehľadne rekapitulujú.

---

¹ Suprasegmentálna rovina – súbor rytmických rysov modernej hovorenej čínštiny.

1. Charakteristika prozodických rysov

V nasledujúcej kapitole si priblížime základné pojmy z oblasti prozódie čínskeho jazyka, ktoré sú pre pochopenie tvorby korpusu a jeho analýzy nevyhnutné.

1.1 Prozodická transkripcia

Prozodickú transkripciu čínštiny vyvíjal a zdokonaľoval Oldřich Švarný po viac ako tri desaťročia.² Zachytáva v nej stupeň prízvučnosti/tónovosti slabík, a ďalej lineárne členenie reči. Dosahuje sa tak za pomoci rozličných grafických značiek, uplatnených na základnom pinyinovom zápise viet. Tieto značky reflektujú určité jedinečné prevedenie danej vety, ktoré je zachytené na zvukovej nahrávke a následne do prozodickej transkripcie prepísané; hovoriacim musí byť, prirodzene, priamo rodený čínsky informant.³

Transkripcia pīnyīn (拼音) je definovaná ako latinkový zápis štandardnej čínštiny vyvinutý v ČĽR po roku 1949 ako nástroj k zaznamenaniu výslovnosti znakov a šíreniu štandardnej formy výslovnosti.⁴

1.2 Rytmické členenie vety

Z hľadiska rytmického členenia sa dlhšie vety a súvetia delia na kóla⁵, ktoré sa podľa svojej dĺžky rozpadajú na rytmické segmenty; tie majú ďalej podľa počtu slabík taktiež svoje vnútorné členenie.⁶

Ako kóla označujeme ucelené významové úseky s ucelenou rytmickou štruktúrou, zakončené preryvom, tj. pauzou trvajúcou zlomok až 0,75 sekundy alebo viac, charakterizované opytovacou, neukončujúcou alebo ukončujúcou intonáciou.⁷ Ich priemerná dĺžka je približne 6 – 7 slabík a je celkom nezávislá na tempe reči.⁸ V našom korpuse kóla graficky vymedzujeme pomocou čiarok.

---

² Pospěchová 2015: 94.

³ Třísková 2011b: 41.

⁴ Třísková 2012: 25.

⁵ Sg.: kólon.

⁶ Švarný 1998b: xlv.

⁷ Švarný, Uher 2014: 9–10.

⁸ Ibid, s.10.

Kóla, pokiaľ nie sú jednoslabičné alebo príliš krátke, sa podľa svojho lexikálneho zloženia a gramatickej stavby rozpadajú na menšie skupiny slabík – segmenty. Segmenty s jednoduchšou štruktúrou môžu pozostávať: zo zostupného (descendentného) sledu dvoch alebo viacerých slabík s iktom⁹ na začiatku; z vzostupného (ascendentného) sledu dvoch alebo viacerých slabík s iktom na konci, prípadne taktiež z „nepárovej“ iktovej slabiky. Zložitejšie segmenty neskôr vznikajú rôznym kombinovaním a tesnejším spojovaním vyššie zmienených sledov, prípadne zriedka aj nepárovej iktovej slabiky.¹⁰ Priemerná dĺžka segmentu je oveľa variabilnejšia a viac závislá na tempe reči; pohybuje sa približne medzi 2,5 – 4,5 slabikami.¹¹

Dvoj- a viacslabičné kompozitá píšeme v rámci jedného segmentu dohromady; medzi všetky slová, ktoré sa v rámci jedného segmentu zoskupujú vkladáme spojovník.¹² Vo výsledku vety, kóla a segmenty vytvárajú rytmickú štruktúru čínskeho textu.¹³

1.3 Iktovosť slabík

Slabiky podľa toho, či sú alebo nie sú nositeľmi rytmického prízvuku (tj. iktu) delíme na iktové a neiktové. Iktové slabiky nazývame *arzie*; sú to slabiky tónické a zároveň prominentnejšie a relatívne dlhšie ako slabiky predchádzajúce alebo aj nasledujúce v rámci jedného segmentu.¹⁴ Všetky ostatné slabiky označujeme ako neiktové, teda *thézy*.¹⁵

Pri určovaní iktovosti slabík sa vždy riadime tzv. **akronymickým pravidlom**, zavedeným p. prof. O. Švarným: v bezprostrednom slede dvoch, troch alebo štyroch plne tónických, graficky nerozlíšených slabík sa iktus nachádza v dvojslabičných sledoch vždy na druhej slabike; v troj- a štvorslabičných sledoch je iktus vždy na slabike prvej a poslednej.¹⁶

---

⁹ Sg.: iktus, rytmický prízvuk.

¹⁰ Švarný, Uher 2014: 10.

¹¹ Ibid.

¹² Ibid, s. 11.

¹³ Uher, Slaměnková 2015: 104.

¹⁴ Švarný, Uher 2014: 11.

¹⁵ Ibid, s. 10.

¹⁶ Švarný 1998a: 26–27.

1.4 Sedem stupňov prominencie

V čínštine sa na mnohých slabikách, ktoré majú pôvodne lexikálny (slovníkový) tón, v súvislej reči tón oslabuje, alebo dokonca aj vytráca, a tieto slabiky sa stávajú neprízvučnými alebo „málo prízvučnými“. Prízvuk má viacstupňovú povahu. O. Švarný túto situáciu rieši ustanovením dvoch hľadísk: miery plnosti slabiky a prízvučnosti (iktovosti) slabiky. Na základe prvého kritéria môže byť slabika nositeľom: plného tónu so zvýraznenou prominenciou, plného tónu, oslabeného tónu, nulového tónu (atonická). Z hľadiska prízvučnosti, ako už bolo spomínané, delíme slabiky na iktové – arzie a neiktové – thézy. Kombináciou oboch týchto hľadísk (miera plnosti slabiky a iktovosť slabiky) tak vzniká systém siedmich stupňov prominencie.¹⁷

Podľa škály siedmich stupňov prominencie rozlišujeme slabiky:

1. zvýraznene tónické iktové

- označené ztučením príslušnej slabiky (v našom korpuse ako biele tučné písmo na čiernom pozadí);

2. plne tónické iktové

- označené tónovou značkou nad hlavným vokálom slabiky;

3. plne tónické neiktové

- taktiež označené tónovou značkou nad hlavným vokálom slabiky;

4. oslabene tónické iktové

- označené horným číselným indexom odpovedajúcim ich tónu;

5. oslabene tónické neiktové

- označené dolným číselným indexom odpovedajúcim ich tónu;

6. atonické neutralizované

- bez označenia
- môžu byť vyslovené aj tónicky, ale v danej vete a za daných podmienok sa ich tón skoro alebo úplne neutralizuje;

7. atónické atónové

- bez označenia
- nie sú nositeľmi tónu za žiadnych podmienok.¹⁸

---

¹⁷ Trísková 2011a: 46.

¹⁸ Švarný, Uher 2014: 11.

Pri rozlišovaní graficky nediferencovaných slabík plne tónických iktových a plne tónických neiktových sa riadime akronymickým pravidlom.¹⁹

Všetky slabiky na začiatku segmentu (pokiaľ sa nejedná o atonickú predklonku) si vždy zachovávajú aspoň zbytok tónu. V prípade, že narazíme na slabiku na začiatku segmentu bez vyznačenia tónovej prominencie, jedná sa vždy o slabiku oslabene tónickú neiktovú.²⁰

1.5 Rytmické sledy

V čínštine sa podľa pozície iktu v segmente rozlišujú tri základné rytmičné sledy: vzostupný (ascendentný), zostupný (descendentný) a akronymický.²¹

Pri **ascendentnom** slede v rámci segmentu slabike, ktorá je nositeľom iktu (arzie), menej prominentná slabika alebo slabiky (thézy) predchádzajú. V prípade, že je théz viac, musí byť ich prominencia vzostupná. Pokiaľ iktovej slabike menej prominentná slabika alebo slabiky predchádzajú a súčasne za ňou aj nasledujú, považujeme sled slabík za ascendentný s pripojenou slabikou alebo slabikami príklonnými, tj. enklitickými.²²

Príklad: /zai-guò^{grù}/ (53_1_26_2_1)²³

/neibu⁴-d/ (54_1_10_4_3)

Pri **descendentnom** slede v rámci segmentu za iktovou slabikou (arziou) nasleduje slabika neiktová (théza). Pokiaľ sa za arziou nachádza théz viac, spravidla sa jedná o slabiky atonické, sporadickejšie je ich prominencia zostupná. Tento typ sledu sa vyskytuje pri logickom alebo kontrastívnom zdôraznení. K descendentnému sledu sa môžu pripájať menej prominentné slabiky predklonné, tj. proklitické.²⁴

Príklad: /gòngheguo/ (53_1_24_2_2)

/he-wén^hhua/ (54_1_14_3_1)

---

¹⁹ Vid' 1.3 Iktovosť slabík.

²⁰ Švarný, Uher 2014: 12.

²¹ Slivoníková, Grycová, Pavlačková 2016: 52.

²² Švarný, Uher 2014: 13.

²³ Číslo v zátvorke odkazuje na príslušný riadok v priloženom korpuse.

²⁴ Švarný 1998a: 33.

Ako **akronymické** môžeme označiť segmenty troj- a viacslabičné, v ktorých iktus spočíva na prvej a poslednej slabike.²⁵ Podľa O. Švarného sú akronymické segmenty dvojakého typu:

- kombinácia dvojslabičného descendentného sledu s pripojenou jednou „nepárovou“ slabikou, tento sled pripomína trojslabičné metrum zvané kretik, príklad: /fēnyáng-xiàn/ (55_1_14_1_1)
/èrshí-ri⁴/ (53_1_3_1_3);
- kombinácia dvojslabičného sledu descendentného s dvojslabičným sledom ascendentným, tento sled pripomína štvorslabičné metrum zvané choriamb, príklad: /tǒngyì-zhànxiàn/ (54_1_8_8_3)
/guòdu-shíqī/ (53_1_24_4_2).²⁶

---

²⁵ Vid' akronymické pravidlo v 1.3 Iktovosť slabík.

²⁶ Švarný 1998a: 42.

2. Korpus

V tejto kapitole sa nachádza opis spôsobu spracovania analyzovanej vzorky a jej výsledná podoba v prozodickej transkripcii doplnená o čínske znaky a preklad.

2.1 Metodológia

Základom prozodickej analýzy sa stala audionahrávka cvičení 53 – 55 z druhého dielu učebnice *Úvod do hovorové čínštiny*, ktorej autorom je prof. PhDr. Oldřich Švarný, CSc.; nahrávku realizovala hovoriaca čínskeho jazykového štandardu, pani Guan Míngzhe.

Prvé dve cvičenia nášho korpusu sú obsahovo pomerne náročné, pozostávajú z úryvku Úvodu k Ústave Čínskej ľudovej republiky z roku 1954, používaný jazykový štýl je prevažne odborného charakteru. Tento fakt sa odzrkadľuje na dĺžke jednotlivých viet a komplikovanosti vetných skladieb, a to zas na plynulosti prehovoru pani Guan Míngzhe. Hovoriaca sa viackrát zasekne, a vetu, prípadne časť z nej, zopakuje. Tieto opakovania sme, pokiaľ bol bezchybne realizovaný prinajmenšom jeden kólon, z korpusu nevyraďovali. Domnievame sa totiž, že druhé čítanie rozsiahlych vetných konštrukcií môže byť v niektorých prípadoch autentickjšie, ako to prvé, vzhľadom na to, že hovoriaca sa už s vetou vžije a realizuje ju prirodzenejšie. Cvičenie 55 sa venuje tematike družby robotníkov a roľníkov. Jednotlivé cvičenia sú ďalej členené na dve časti: hlavný text lekcie a otázky na opakovanie. Cvičenie 55 je navyiac obohatané o časť s príkladovými vetami.

V procese spracovania korpusu boli nahrávky najskôr prevedené do prozodickej transkripcie, tj. prepísané do čínskej fonetickej abecedy založenej na latinke – pīnyīn, a neskôr, po opakovanom poslucho nahrávky pod vedením školiteľa práce, doplnené o značky, ktoré zachytávajú mieru plnosti jednotlivých slabík a taktiež lineárne členenie textu. S rozlišovaním miery plnosti slabík sme sa opierali o systém siedmich stupňov prominencie, ktorý bol zavedený p. prof. Švarným.²⁷ Slabiky zdôraznene tónické sú v korpuse odlišené bielym tučným písmom na čiernom pozadí. Pokiaľ sa slabika bez vyznačenia tónu nachádza na začiatku segmentu, jedná sa automaticky o slabiku oslabene tónickú neiktovú. Z hľadiska lineárneho členenia sú jednotlivé kóla vymedzené pomocou čiarky, segmenty pomocou medzery a slová v rámci jedného segmentu sú

---

²⁷ Vid' 1.4 Sedem stupňov prominencie.

spojené spojovníkom. Interpunkcia na konci viet bola ponechaná podľa originálneho textu. Na takto pripravenej vzorke bola následne prevedená podrobná analýza.

V ďalšom kroku bola prozodická transkripčia doplnená o prepis do čínskych znakov a preklad. Preklad hlavného textu cvičení a príkladových viet²⁸ bol prevzatý z učebnice *Úvod do hovorové čínštiny II* a ponechaný v originálnej verzii, tzn. v českom jazyku. Opakovacie cvičenia, ktorých preklad p. prof. Švarný vo svojej učebnici neuviedol, sme prekladali dodatočne; na docielenie konzistentnosti textu taktiež do češtiny. Prepis do čínskych znakov spolu s prekladom plne odpovedá nahrávkam a prípadnému opakovaniu celých viet a ich úsekov. Pre väčšiu prehľadnosť sa daný úsek prozodickej transkripcie spolu s príslušným prepisom do znakov a prekladom nachádzajú vždy na jednej strane.

Výsledky prozodickej analýzy sú prezentované spolu s príkladmi, pri ktorých sa vždy nachádza číselný odkaz, ktorý čitateľovi zabezpečuje ľahkú dohľadateľnosť v priloženom korpuse, v tvare: /dòuzhēng/ (53_1_26_9_2).

---

²⁸ Príkladové vety sa objavili iba v cvičení 55.

2.2 Výsledná podoba korpusu

Prozodická transkripce:

diwūshisān-ke kèwén.

zhōnghua-renmin² gònghéguo xiànfǎ. yī⁴jiūwūsì-nián jiǔyuē
èrshì-ri⁴, dìyī-jie quánguó-ren²min dàibiao-dàhuì, dìyī-ci
huìyi tōngguo. mùlu. xùyán. dìyī-zhāng, zǒnggāng.
di'èr-zhāng, guójiā₁-jīgou. dìyī-jie₄, quánguó-ren²min
dàibiao-dàhuì. di'èr-jie, zhōnghua rénmin gònghéguo zhǔxí.
disān-jie, guówuyuàn. disì-jie, dìfang-gèjí ren²min
dàibiao-dàhuì, he-dìfang-gèjí ren²min wěiyuanhuì. diwǔ-jie,
mínzu zìzhì-dìfang-d zìzhì-jīguān. mínzu zìzhì-dìfang-d,
zìzhì-jīguān.

Prepis do znakov:

第五十三课课文。

中华人民共和国宪法。一九五四年九月二十日第一届全国人民代表大会第一次会议通过。目录。序言。第一张 总纲。第二张 国家机构。第一节 全国人民代表大会。第二节 中华人民共和国主席。第三节 国务院。第四节 地方各级人民代表大会和地方各级人民委员会。第五节 民族自治地方的自治机关。民族自治地方的自治机关。

Preklad:

Cvičení třiadesáté.

Ústava Čínské lidové republiky. <Tato ústava> byla přijata na první schůzi prvního zasedání Všečínského shromáždění lidových zástupců dne 20. září 1954. Obsah. Úvod. 1. kapitola Všeobecné zásady. 2. kapitola Struktura státu. 1. oddíl Všečínské shromáždění lidových zástupců. 2. oddíl Předseda Čínské lidové republiky. 3. oddíl Státní rada. 4. oddíl Místní shromáždění lidových zástupců všech stupňů a lidové výbory všech stupňů. 5. oddíl Orgány samosprávy v národnostních autonomních územích. Orgány samosprávy v národnostních autonomních územích.

Prozodická transkripce:

diliù-jie, rénmin-fǎyuàn he-rénmin jiǎncháyuàn. disān-zhang,
gōngmin-d jīben-quánli, he-yìwu. gōngmin-d, jīben-quánli
he-yìwu. disì-zhang, guóqí, guóhuī, shǒudū. xùyán.
zhōngguo-ren²min, jīngguo yìbai-duo¹-nian-d yīngyong-fèndòu,
zhōngyu-zai zhōngguo gòngchandǎng lǐngdaoxia,
zai-yìjiusìjiu-nian², qǔdele, fǎnduì, dìguozhuyi⁴.
zai-yìjiusìjiu-nian², qǔdele, fǎnduì dìguozhuyi⁴,
fēngjianzhuyi⁴ he-guānliao zìbenzhuyi⁴-d, rénmin géming-d
wěida-shènglì.

Prepis do znakov:

第六节 人民法院和人民检察院。第三章 公民的基本权利和义务。公民的基本权利和义务。第四章 国旗、国徽、首都。序言。中国人民经过一百多年的英勇奋斗，终于在中国共产党领导下在一九四九年取得了反对帝国主义。在一九四九年取得了反对帝国主义、封建主义和官僚资本主义的人民革命的伟大胜利。

Preklad:

6. oddíl Lidové soudy a lidové prokuratury. 3. kapitola Základní práva a povinnosti občanů. Základní práva a povinnosti občanů. 4. kapitola Státní vlajka, státní znak <a> hlavní město. Úvod. Čínský lid prodělal více než stoletý hrdinský boj <a> posléze r. 1949 dosáhl pod vedením Čínské komunistické strany velkého vítězství lidové revoluce <bojující> proti imperialismu. Roku 1949 dosáhl pod vedením Čínské komunistické strany velkého vítězství lidové revoluce <bojující> proti imperialismu, feudalismu a byrokratickému kapitálu.

Prozodická transkripcia:

yīn'èr, jiéshùle, cháng-shìqī, bei-yāpō, bei-núyì-d lìshǐ,
jiànllìle, rénmin mínzhu-zhuānzhèng-d, zhōnghuá rénmin
gònghéguó. zhōnghuá-ren²min gònghéguó-d rénmin
mínzhu-zhuānzhì. zhōnghuá-ren²min gònghéguó-d, rénmin mínzhu
zhìdù, yě-jiù-shì⁴, xīn-mínzhuzhuyì⁴ zhìdù, bǎozhèng wǒguó,
nèng²gōu tōngguó hépíng-d dào⁴lù, xiǎomiè-bōxuē he-pínjū.
bǎozhèng-wǒguó, nénggōu tōngguó hépíng-d-dào⁴lù,
xiǎomiè-bōxuē he-pínkùn, jiànchéng, fánróng xìngfú-d
shèhuìzhuyì⁴ shè⁴huì.

Prepis do znakov:

因而结束了长时期被压迫、被奴役的历史，建立了人民民主专政的中华人民共和国。中华人民共和国的人民民主制度²⁹。中华人民共和国的人民民主制度，也就是新民主主义制度，保证我国能够通过和平的道路消灭剥削和贫困³⁰。保证我国能够通过和平的道路消灭剥削和贫困，建成繁荣幸福的社会主义社会。

Preklad:

Skončil tak dlouhotrvající útlak a zotročování (dosl. dějiny dlouhodobého útlaku a zotročování) a vytvořil Čínskou lidovou republiku, <republiku> diktatury lidové demokracie. Systém lidové demokracie. Systém lidové demokracie Čínské lidové republiky, tj. (také) systém nové demokracie, zaručuje, <že> naše země může postupujíc mírovou cestou likvidovat vykořisťování a bídu. Zaručuje, <že> naše země může postupujíc mírovou cestou likvidovat vykořisťování a bídu <a> vybudovat vzkvétající <a> šťastnou socialistickou společnost.

²⁹ Rozprávačka slovo 制度 zhìdù realizovala chybně ako slovo 专制 zhuānzhì.

³⁰ Rozprávačka slovo 贫困 pínkùn realizovala chybně ako slovo pínjū.

Prozodická transkripce:

cóng, zhōnghua-ren²min gònghéguo chénglì, dao-shèhuìzhuyì⁴
shèhuì jiànchéng, zhe⁴-shì-yí-ge guòdu-shíqī. guójiā
zai-guòdu-shíqī-d, zǒng-rènwu, shì-zhúbù-shíxiàn, guójiā-d
shèhuìzhuyì⁴ gōngyehuà, zhúbù wánchéng, duì-nóngyè,
shōugōngyè⁴, hé-zībēnzhuyì⁴ gōngshangyè⁴-d, shèhuìzhuyì⁴
gǎizào. wǒguo-ren²min, zai-guòdù jì-niǎnnèi, yǐjīng
shènglì-d, jìnxīng, gǎigē tǔdì-zhìdù, kàng-mei-yuán-cháo,
zhènyā fǎn-gémíng fènzi, huīfu guómín jīngjì-dēng³,
dà-guimo-d dòuzhēng, zhe⁴-jiu-wèi, yóu-jìhuà-d, jìnxīng²
jīngjì-jiànshè, zhúbù, guòdu-dào shèhuìzhuyì⁴ shèhuì,
zhǔnbèile, bìyào-d tiaojian⁴.

Prepis do znakov:

从中华人民共和国成立到社会主义社会建成，这是一个过渡时期。国家在过渡时期的总任务是逐步实现国家的社会主义工业化，逐步完成对农业、手工业和资本主义工商业的社会主义改造。我国人民在过去几年内已经胜利地进行了改革土地制度，抗美援朝、镇压反革命分子、回复国民经济等大规模的斗争，这就为有计划地进行经济建设、逐步过渡到社会主义社会准备了必要的条件。

Preklad:

<Údobí> od vytvoření Čínské lidové republiky do vybudování socialistické společnosti (to) je údobí přechodné. Hlavními úkoly státu v přechodném údobí je postupně uskutečnit socialistickou industrializaci země a postupně provést socialistickou přestavbu zemědělství, řemesel, kapitalistického průmyslu a obchodu. Lid naší země v několika minulých letech vítězně podstoupil velké boje (dosl. boje velkého rozměru) – <boj> za reformu agrárního systému, <boj> proti Americe a za pomoc Koreji, <boj> za potlačení kontrarevolučních živlů a <boj> za obnovu národního hospodářství; tím právě <také> připravil nutné podmínky pro plánovité uskutečňování hospodářské výstavby <a> pro postupný přechod k socialistické společnosti.

Prozodická transkripčia:

zhōnghua-ren²min gònghéguo, dìyī-jie quánguó-ren²min
dàibiao-dàhuì, dìyī-ci huìyì⁴, yìjiuwǔsì-nian, jiǔyue
èrshi-ri, zai-shǒudū běijīng, zhuāngyan-d, tōngguo
zhōnghua-ren²min gònghéguo xiànfǎ. zhei⁴-ge-xiànfǎ,
yì-yìjiūsìjiu-nian-d, zhōngguó-ren²min **zhèng**zhì
xié²shang-huìyì, gōngtóng gānglíng wei-jīchu, yòu-shì
gōngtóng-gānglíng-d fāzhan.

Prepis do znakov:

中华人民共和国第一届全国人民代表大会第一次会议，一九五四年九月二十日在首都北京，庄严的通过中华人民共和国宪法。这个宪法以一九四九年的中国人民政治协商会议共同纲领为基础，又是共同纲领的发展。

Preklad:

První všečínské shromáždění lidových zástupců Čínské lidové republiky přijalo na své první schůzi 20. září 1954 v hlavním městě Pekingu slavnostně ústavu Čínské lidové republiky. Tato ústava má za základ Společný program čínské lidové politické poradní konference z r. 1949 a je rozvinutím Společného programu.

Prozodická transkripce:

zhei⁴-ge-xiànfǎ, yì-yìjiùsìjiù-nián²-d, zhōngguó-ren²min
zhèngzhì xié²shàng-huìyì, gōngtóng-gānglíng wei-jīchū,
yòu-shì gōngtóng-gānglíng-d fāzhan. zhei⁴-ge-xiànfǎ,
gōnggūle wǒguó-ren²min géming-d chéngguó, hé,
zhōnghuá-ren²min gòngheguó, jiànli-yǐlái, **zhèng**zhishang,
jīngjìshang-d xīn-shènglì, bìngqiè, fǎnyíngle guójiā
zai-guòdu shíqī-d, gēnbēn yāoqiú, hé guǎngdà ren²min, jiànshè
shèhuìzhuyì⁴ shèhuì-d, gōngtóng-yuànwàng. dài-xù.

Prepis do znakov:

这个宪法以一九四九年的中国人民政治协商会议共同纲领为基础，又是共同纲领的发展。这个宪法巩固了我国人民革命的成果和中华人民共和国建立以来政治上经济上的新胜利，并且反映了国家在过渡时期的根本要求和广大人民建设社会主义社会的共同愿望。待续。

Preklad:

Tato ústava má za základ Společný program čínské lidové politické poradní konference z r. 1949 a je rozvinutím Společného programu. Upevnila výsledky lidové revoluce naší země a nová vítězství <jejichž bylo dosaženo> v politice a hospodářství od zřízení Čínské lidové republiky; rovněž pak odrazila základní požadavky státu v přechodném období a společné přání širokých <vrstev> lidu, <aby> byla vybudována socialistická společnost. Pokračování příště.

Prozodická transkripce:

fùxi-wèntí.

yī. zhōnghua-ren²min gònghéguo-xiànfǎ, shi-**shén**me-shi²hour
tōngguo-d? èr. jiěfang-yiqián, zhōngguo-ren²min dui-**něi**-xie
díren, zuo⁴le-dòuzhēng? sān. rénmin-mínzhu zhìdu,
bǎozheng-**shén**me? sì. guójiā, zai-guòdu shi²qi-d-**rèn**wu
shi-shénme? wǔ. zai-**guò**qu ji-niánli, zhōngguo-rénmin,
wánchéngle **shén**me zhòngyao-d-ren⁴wu? liù. zhōngguo-ren²min
géming-d chéngguo, shi-shénme?

Prepis do znakov:

复习问题。

一。中华人民共和国宪法是什么时候通过的？二。解放以前中国人民对哪些敌人做了斗争？三。人民民主制度保证什么？四。国家在过渡时期的任务是什么？五。在过去几年里中国人民完成了什么重要的任务？六。中国人民革命的成果是什么？

Preklad:

Opakování.

1. Kdy byla přijata Ústava Čínské lidové republiky? 2. Proti kterým nepřítelům bojoval čínský lid před osvobozením? 3. Co zaručuje systém lidové demokracie? 4. Jaké jsou hlavní úkoly státu v přechodném údobí? 5. Čeho významného dosáhl čínský lid v několika posledních letech? 6. Jaké jsou výsledky čínské lidové revoluce?

Prozodická transkripce:

dīwǔshìsì-ke. kèwén.

zhōnghuá-ren²min gònghéguó-xiànfǎ xùyán. xùqián.
wǒguó-rénmín, zài-jiànli zhōnghuá-ren²min gònghéguó-d, wěida
dòuzhengzhong¹, yǐjīng, jiéchéng, yì-zhōngguó gòngchāndǎng,
wēi-lǐngdào-d, gè-mín₂zhu jiēji, gè-mín₂zhu dǎngpài,
gè-ren₂min tuántǐ-d, guǎngfān-d, rénmin-mínzhu
tǒngyì-zhànxiàn. wǒguó-ren²min, zài-jiànli zhōnghuá-ren²min
gònghéguó-d, wěida dòuzhengzhong¹, yǐjīng jiéchéng,
yì-zhōngguó-gōng⁴chāndǎng wēi-lǐngdào-d, gè-mín₂zhu jiēceng.

Prepis do znakov:

第五十四课. 课文。

中华人民共和国宪法序言。续前。我国人民在建立中华人民共和国的伟大斗争中已经结成以中国共产党为领导的各民主阶级、各民主党派、各人民团体的广泛的人民民主统一战线。我国人民在建立中华人民共和国的伟大斗争中已经结成以中国共产党为领导的各民主阶级³¹。

Preklad:

Cvičení čtyřiapadesáté.

Úvod k Ústavě Čínské lidové republiky. Pokračování. Lid naší země ve velkém boji o založení Čínské lidové republiky již vytvořil širokou lidově demokratickou jednotnou frontu všech demokratických tříd, všech demokratických politických skupin <a> všech lidových organizací, frontu vedenou Komunistickou stranou Číny. Lid naší země ve velkém boji o založení Čínské lidové republiky již vytvořil <frontu> všech demokratických tříd vedenou Čínskou komunistickou stranou.

---

³¹ Rozprávačka slovo 阶级 jiēji realizovala chybně jako slovo jiēceng.

Prozodická transkripce:

wǒguo-ren²min, zai-jiànli zhōnghua-ren²min gònghéguo-d,
wěida dòuzhengzhong¹, yi³jīng-jiécheng,
yi-zhōngguo-gong⁴chāndǎng wei-lǐngdao-d, gè-min²zhu jiēji,
gè-min²zhu dǎngpai, gè-ren²min tuánti-d, guǎngfan-d,
rénmin-min²zhu tōngyi-zhànxiàn. jínhòu, zai-dòngyuan,
he-tuánjie quánguó-ren²min, wáncheng guójiā, guòdu-shiqi¹
zǒng-rènwu, he-fǎndui, nèiwai-díren-d dòuzhengzhong¹,
wǒguo-d rénmin-min²zhu tōngyi-zhànxiàn, jiāng, jìxù-fa¹hui
ta¹-d-zuòyong. wǒguo gè-min²zhu, yǐjīng, tuánjie-cheng²wei,
yi²-ge-zìyou píngdeng-d, mínzu **dà**-jiāting.

Prepis do znakov:

我国人民在建立中华人民共和国的伟大斗争中已经结成以中国共产党为领导的各民主阶级、各民主党派、各人民团体的广泛的人民民主统一战线。今后在动员和团结全国人民完成国家过渡时期总任务和反对内外敌人的斗争中，我国的人民民主统一战线将继续发挥它的作用。我国各民族已经团结成为一个自由平等的民族大家庭。

Preklad:

Lid naší země ve velkém boji o založení Čínské lidové republiky již vytvořil širokou lidově demokratickou jednotnou frontu všech demokratických tříd, všech demokratických politických skupin <a> všech lidových organizací, frontu vedenou Komunistickou stranou Číny. Napříště se bude jednotná lidově demokratická fronta naší země dále uplatňovat (*dosl.* rozvíjet svou úlohu) v boji za mobilizaci a sjednocení lidu celé země, aby byly splněny základní úkoly státu v přechodném období a aby byl kladen odpor vnějším i vnitřním nepřátelům. Všechny národnosti naší země se již semkly <a> vytvořily velkou rodinu svobodných, rovnoprávných národů.

Prozodická transkripcia:

zai-fāyang gè-minzujian¹-d, yǒu'ài hùzhù, fǎnduì **dì**guozhuyi⁴,
fǎnduì **gè**-mínzu neibu⁴-d. fǎnduì, gè-minzu nèibu-d,
rénmin-gōngdí, fǎnduì, dàminzuzhuyi⁴, hé, **dì**fang
mínzuzhuyi⁴-d, jīchushang. wǒguo gè-min₂zu, yǐjīng-tuánjie
chéngwei-yi²-ge, **zì**yóu **píng**deng-d mínzu dà-jia₁ting.
zai-fāyang gè-minzujian¹-d, yǒu'ài hùzhù, fǎnduì **dì**guozhuyi⁴,
fǎnduì **gè**-mínzu nèibu-d, rénmin-gōngdí, fǎnduì **dà**minzuzhuyi⁴,
he-**dì**fang mínzuzhuyi⁴-d jīchushang, wǒguo-d mínzu-tuánjiē,
jiang-**jì**xu jiāqiáng₂.

Prepis do znakov:

在发扬各民族间的友爱互助、反对帝国主义、反对各民族内部的。反对各民族内部的人民公敌、反对大民族主义和地方民族主义的基础上。我国各民族已经团结成为一个自由平等的民族大家庭。在发扬各民族间的友爱互助、反对帝国主义、反对各民族内部的人民公敌、反对大民族主义和地方民族主义的基础上，我国的民族团结将继续加强。

Preklad:

Na základě rozvíjení družby a vzájemné pomoci mezi národnostmi <a na základě> boje (= odporu) proti imperialismu, proti <nepřátelům lidu³²> uvnitř národností. Na základě <boje> proti nepřátelům lidu uvnitř národností, proti šovinismu velkých národů a místnímu nacionalismu. Všechny národnosti naší země se již semkly <a> vytvořily velkou rodinu svobodných, rovnoprávných národů. Na základě rozvíjení družby a vzájemné pomoci mezi národnostmi <a na základě> boje (= odporu) proti imperialismu, proti nepřátelům lidu uvnitř národností, proti šovinismu velkých národů a místnímu nacionalismu, bude svazek národů naší země nadále mohutnět.

---

³² Zátvorka vložená pre lepšiu zrozumiteľnosť textu, rozprávačka vetu neukončila.

Prozodická transkripcia:

guójiā, zai-**jīng**jī jiànshè, he-**wén**hua jiànshè-d
guòchengzhong, jiang-zhàogu gè-minzu-d xūyào, er²-zai
shèhuizhuyi⁴ gǎizao⁴-d wèntishang, jiang-**chōng**fen-zhùyì,
gè-minzu fāzhan-d tèdiǎn. wǒguó tong-**wěi**da-d sūwei'ai¹
shèhuizhuyi⁴ gòngheguo lianmeng², tóng, **gè**-rénmin
mínzhu-guójiā, yǐjīng jiànliè lǎo-bu-kě-pò-d youyi⁴, wǒguo
rénmin, tong-quán-shi⁴jiè àihào héping-d ren²min-d-youyì, yě,
rìjian-zēngjìn, zhèi-zhong-yǒuyí, jiang-jìxù fazhan³,
he-gǒnggù.

Prepis do znakov:

国家在经济建设和文化建设的过程中将照顾各民族的需要，而在社会主义改造的问题上将充分注意各民族发展的特点。我国同伟大的苏维埃社会主义共和国联盟，同各人民民主国家已经建立了牢不可破的友谊，我国人民同全世界爱好和平的人民的友谊也日见增进，这种友谊³³将继续发展和巩固。

Preklad:

V průběhu hospodářské výstavby a kulturní výstavby bude se stát starat o potřeby všech národností a v otázkách socialistického přetváření bude věnovat plnou pozornost zvláštnostem vývoje každé národnosti. Naše země uzavřela nerozborné přátelství s velkým Svazem sovětských socialistických republik a se všemi zeměmi lidové demokracie <a> přátelství lidu naší země s mírumilovným lidem celého světa rovněž každým dnem mohutní; toto přátelství se bude i nadále rozvíjet a upevňovat.

---

³³ Rozprávačka realizovala vrchol slova youyí v 2. tóne namiesto tónu 4.

Prozodická transkripce:

wǒguó, gēnju píngděng, hùlì, hùxiāng zūnzhong zhǔquán,
he-lǐngtu wánzhēng-d yuánze, tóng-rènhe guójiā, jiànli-he²,
fāzhan, wàijiao guānxi-d zhèngce. wǒguó, gēnju píngděng,
hùlì, hùxiāng zūnzhong zhǔquán, he-lǐngtu wánzhēng-d yuánze,
tóng-rènhe guójiā, jiànli he-fāzhan wàijiao guānxi-d zhèngce,
yǐjīng huòde chéngjiù, jīnhòu, jiāng-jìxù guàncè. zai-guóji
shì⁴wuzhong, wǒguó jiāndìng-bùyí-d fāngzhēn, shì-wei⁴ shìjie
héping, he-rénlèi jìnbu-d chónggāo mùdì er-nǚlì.

Prepis do znakov:

我国根据平等、互利、互相尊重主权和领土完整的原则同任何国家建立和发展外交关系的政策。我国根据平等、互利、互相尊重主权和领土完整的原则同任何国家建立和发展外交关系的政策，已经获得成就，今后将继续贯彻。在国际事务中，我国坚定不移的方针是为世界和平和人类进步的崇高目的而努力。

Preklad:

Politika naší země navazovat a rozvíjet mezinárodní styky se všemi státy (dosl. s kterýmkoli státem) na základě principu rovnoprávnosti, vzájemných výhod <a> vzájemného respektování svrchovanosti a územní celistvosti. Politika naší země navazovat a rozvíjet mezinárodní styky se všemi státy (dosl. s kterýmkoli státem) na základě principu rovnoprávnosti, vzájemných výhod <a> vzájemného respektování svrchovanosti a územní celistvosti již dosáhla úspěchů <a i> napříště <ji> budeme důsledně provádět. V mezinárodních záležitostech je pevným a nezvratným vodítkem naší země usilovat o vznešené cíle světového míru a pokroku lidstva.

Prozodická transkpcia:

fùxi-wèntí.

yī. zhōngguo ren²min-d, rénmin-min²zhu tong³yi-zhànxiàn,
shi-zěnmē **jié**cheng-d? èr. zhōnghua-ren²min gònghéguo,
you-**něi**-xie nèiwai-díren? sān. zhōngguo gè-minzujian¹-d
guānxi zen³me-yàng? sì. zhōngguo tong-**něi**-xie-guójiā,
jiànlile yǒuyi-d guānxi? wǔ. zai-wàijiao **guān**xi-fangmian⁴.
zai-wài-**jiāo** guānxi-fangmian⁴, zhōnghua-ren²min gònghéguo-d
fāngzhēn shi-shénme?

Prepis do znakov:

复习问题。

一。中国人民的人民民主统一战线是怎么结成的？二。中华人民共和国有哪些内外敌人？三。中国各民族间的关系怎么样？四。中国同哪些国家建立了友谊的关系？五。在外交关系方面。在外交关系方面，中华人民共和国的方针是什么？

Preklad:

Opakování.

1. Jak byla založena lidově demokratická jednotná fronta čínského lidu? 2. Jaké vnější a vnitřní nepřátele má Čínská lidová republika? 3. Jaké jsou vztahy mezi všemi národnostmi Číny? 4. S jakými státy uzavřela Čína přátelské vztahy? 5. Zahraniční politika. Jaká je zahraniční politika Čínské lidové republiky?

Prozodická transkripcia:

dīwǔshíwǔ-ke kèwén.

dīyī-duan. gōngnong-yǒuyí. xīnhuashē⁴ jìzhě, shuǐ-tiānshēng.
zai-shānxi₁, jīqīchǎng, zhīpei-chējian qiánmian. zai-shānxi₁,
jīqīchǎng, zhīpei-chējian qiánmian, yī-kuài, gǔdongbǎnshang,
guà-d jī³-ge, jīnhuāngsè-d. yī-kuài gǔdongbǎnshang,
guàzh-jī³-ge jīnhuāngsè⁴-d, kēlì bǎoman₃-d, dà-yumǐsuìr,
pángbiān-d zhuōzishang, chénliezh mógu, hérénr,
táorenr-deng³, xǔduō tǔchānpin³.

Prepis do znakov:

第五十五课课文。

第一段。工农友谊³⁴。新华社记者水天生。在山西机器厂装配³⁵车间前面。在山西机器厂装配³⁶车间前面，一块鼓动板上挂着³⁷几个金黄色的。一块鼓动板上挂着几个金黄色的颗粒饱满的大玉米穗，旁边的桌子上陈列着蘑菇、核仁、桃仁等许多土产品。

Preklad:

Cvičení pětadesáté.

První odstavec. Družba dělníků a rolníků. Korespondent agentury „Nová Čína“ Šuej Ťing-Ženg. Před montovnou šansiských strojů. Před montovnou šansiských strojů <visí³⁸> na agitační tabuli několik zlatožlutých <zrn³⁹>. Na agitační tabuli visí několik velkých kukuřičných klasů plných zlatožlutých zrn <a> na vedlejším stole jsou rozloženy houby, ořechová jádra, broskvová jádra a mnoho jiných zemědělských produktů.

---

³⁴ Vid' pozn. 33.

³⁵ Rozprávačka slovo 装配 zhuāngpei realizovala chybně ako slovo zhīpei.

³⁶ Vid' pozn. 35.

³⁷ Rozprávačka slabiku 着 zhe realizovala chybně ako slabiku de.

³⁸ Vid' pozn. 32.

³⁹ Vid' pozn. 32.

Prozodická transkripcia:

zhè-shì, jìnchéng, qíncūn, nóngyè-shēngchān he²zuoshè.
zhè-shì, jìnchéng, qíncūn, nóngyè-shēngchān he²zuoshè
shèyuán, sònggei zhèi-ge-chǎng, gōngren-d lǐwù. zìcóng
qùnnián chūnjié, gōngnong-liánhuán yìhòu, shānxi jīqìchǎng,
jìnshēng fǎngzhìchǎng³, línfēn jījiē xiūzāochǎng³-deng₃,
gōngchǎng-d gōngren.

Prepis do znakov:

这是晋城秦村农业生产合作社。这是晋城秦村农业生产合作社社员送给这个厂工人的礼物。自从去年春节工农联欢以后，山西机器厂、晋生纺织厂、临汾机械⁴⁰修造厂等工厂的工人。

Preklad:

To jsou <dary⁴¹> zemědělského výrobního družstva <vesnice> Čchin-cchun <okresu> Ťing čcheng. To jsou dary, které věnovali dělníkům této továrny družstevníci ze zemědělského výrobního družstva <vesnice> Čchin-cchun <okresu> Ťing čcheng. Od té doby, co o loňském novoročním svátku dělníci a rolníci se společně veselili (navázali družbu), dělníci ze šansiských strojírén, ťinšengských přádelén, linfenských mechanických závodů a jiných továren⁴².

---

⁴⁰ Rozprávačka slovo 机械 jīxiè realizovala systémovo chybně ako slovo jījiē.

⁴¹ Vid' pozn. 32.

⁴² Veta nebola dokončená.

Prozodická transkripčia:

zìcóng qùnián chūnjié, gōngnong-liánhuan yìhòu, shānxi
jīqìchǎng, jìnshēng fǎngzhìchǎng³, línfēn jījiē
xiūbeichǎng³-deng gōngchǎng-d gōngren, he-nóngmín, jiànllì
jīngchǎng-d liánxi, hùxiang-tōngxìn he-cānguān, jièshào
shēngchǎnzhong-d qíngkuāng, bìngqiě hùxiang zēngsong-lǐwù.
yì-nián-lai, dao-línfēn jījiē xiūzào-chǎng³. dao-línfēn jījiē
xiūzào-chǎng³ cānguān fǎngwēn-d-nóng²mín, yóu-yìqiān-duo-ren².
fēnyáng-xiàn xīyángchéng.

Prepis do znakov:

自从去年春节工农联欢以后，山西机器厂、晋生纺织厂、临汾机械⁴³修造厂⁴⁴等工厂的工人，和农民建立了经常的联系，互相通信和参观，介绍生产中的情况，并且互相赠送礼物。一年来，到临汾机械⁴⁵修造厂。到临汾机械⁴⁶修造厂参观访问的农民有一千多人。汾阳县西阳城。

Preklad:

Od té doby, co se o loňském novoročním svátku dělníci a rolníci společně veselili (navázali družbu), dělníci ze šansiských strojren, ťinšengských přádelen, linfenských mechanických závodů a jiných továren navázali stálý styk se zemědělci, vzájemně si dopisují a navštěvují se, seznamují <jedni druhé> se situací ve výrobě a také si vzájemně posílají dary. V uplynulém roce navštívilo a prohlédlo si linfenské mechanické závody⁴⁷. V uplynulém roce navštívilo a prohlédlo si linfenské mechanické závody přes 1 000 rolníků (*dosl.* rolníků, kteří přišli do ... bylo přes 1 000 lidí). Vesnice Si-jang-čcheng v okrese Fen-jang.

---

⁴³ Vid' pozn. 40.

⁴⁴ Rozprávačka slovo 修造厂 xiūzào-chǎng realizovala chybně ako slovo xiūbeichǎng.

⁴⁵ Vid' pozn. 40.

⁴⁶ Vid' pozn. 40.

⁴⁷ Vid' pozn. 42.

Prozodická transkripcia:

fēnyang-xiàn, xīyangchéng-cūn, nóngye shēngchan he²zuoshè,
gei-shānxī jījiéchǎng-d, gōngren laixìn-shuo.
wo³men-shǐyongle gōngren-lǎo-dagē shēngchan-d shuǐche-jiāodì,
budàn shēngle-gōng, erqiě mei-mǔ-chǎnliàng, you-**wǔ**bai-jīn
tígao dao **bā**bai-jīn. erqiě, mei-mǔ chǎnliàng, you-**wǔ**bai-jīn,
tígao dào le **bā**bai-jīn. **zhèi**-yì-fāngmiàn, shì-zǔzhīqílai-d
hǎochu, **lìng**-yì-fāngmiàn, yè³-he-gōngren lǎo-dagē-d bāngzhu,
shì-fen¹bukāi-d. xìnzhong-hái-shuō.

Prepis do znakov:

汾阳县西阳城村农业生产合作社给山西机器厂⁴⁸的工人来信说。我们使用了工人
老大哥生产的水车浇地，不但省了工，而且每亩产量由五百斤提高到八百斤。而
且每亩产量由五百斤提高到了八百斤。这一方面是组织起来的好处，另一方面也
和工人老大哥的帮助是分不开的。信中还说。

Preklad:

Zemědělské výrobní družstvo ve vesnici Si-jang-čcheng v okrese Fen-jang poslalo
dělníkům šansiských strojů tento dopis (*dosl.* poslalo dopis říká). Užili jsme
k zavodňování vodních kol, která jste nám vyrobili, soudruzi dělníci (*dosl.* vodních kol,
která vyrobili dělníci starší bratři), a nejen že jsme ušetřili práci, ale i výnos každého mou
půdy z 500 liber se zvýšil na 800 liber. Ale i výnos každého mou půdy z 500 liber se
zvýšil na 800 liber. Je to na jedné straně výhoda zorganizování, na druhé straně se to nedá
oddělit od pomoci vás dělníků (*dosl.* od pomoci dělníků starších bratrů). V dopise se dále
praví.

---

⁴⁸ Rozprávačka slovo 机器厂 jīqichǎng realizovala chybně ako slovo jījiéchǎng.

Prozodická transkripce:

quánti-shèyuán, wei⁴le-zhīyuan gōngye-jian⁴she, chāo' é
wánchengle, mai-yúliang-d rènwu. dang-gōngrenmen zhīdao,
ta¹men-d-shēngchan, gei-nóngmin dai⁴lai-lìyi-shi,
ta¹men-juéxīn, yao-zhìzaochū, **gèng**-duō gèng-hao-d
chan³pin-lai. línfēn jījie xiūzaochǎng-d gōngren, cengjīng
xiānhou fǎngwenle, shíji-ge-xiàn-d nong²min. línfēn jījie,
xiūzaochǎng-d gōngren, céngjīng, xiānhou fǎngwenle,
shíji-ge-xiàn-d nong²min, zhèngqiū-ta¹men duì-nóngju-d,
yìjian.

Prepis do znakov:

全体社员为了支援工业建设，超额完成了卖余粮的任务。当工人们知道他们的生产给农民带来利益时，他们决心要制造出更多更好的产品来。临汾机械⁴⁹修造厂的工人曾经先后访问了十几个县的农民。临汾机械⁵⁰修造厂的工人曾经先后访问了十几个县的农民，征求他们对农具的意见。

Preklad:

Všichni družstevníci překročili povinný prodej obilí z přebytků (*dosl. asi překročivše kontingent splnili úkol prodat přebývající obilí*), aby podpořili průmyslovou výstavbu. Když dělníci uviděli (*dosl. věděli*), že jejich výroba přináší rolníkům užitek, chtějí rozhodně vyrábět ještě více a lepší výrobky. Dělníci z linfenských mechanických závodů navštívili v různých dobách rolníky z více než deseti okresů. Dělníci z linfenských mechanických závodů navštívili v různých dobách rolníky z více než deseti okresů a vypyтали se jich na jejich mínění o zemědělském náradí.

---

⁴⁹ Vid' pozn. 40.

⁵⁰ Vid' pozn. 40.

Prozodická transkripcia:

zhèngque, tāmen-duì nóngjū-d yìjian. qùnnián zhei⁴-ge-chǎng,
yǐ zhìzaole, dàpi-bo¹zhongjī, fēngchē, zhōnggengqì,
deng-nóngjū, zhei⁴-xie-nóngjū, dou¹-hen-shìhe
dāngdi-nong²min shǐyòng. zai-qùnnián qiūji bōzhong-qián,
zhei⁴-ge-chǎng, zhuānmen pàichule gōngren, dào-jìnnán,
jiāohuì sìshiwǔ-ge nóngye-sheng¹chan he²zuoshè-d, jìshuyuán,
zhǎngwo bo¹zhongjī-d jìshu, bìngqiě, bāngzhu-nóngmin,
gēngzhongle, liùbai sìshi-mǔ xiǎomài.

Prepis do znakov:

征求⁵¹他们对农具的意见。去年这个厂已制造了大批播种机、风车、中耕器等农具，这些农具都很适合当地农民使用。在去年秋季播种前，这个厂专门派出了工人到晋南教会四十五个农业生产合作社的技术员掌握播种机的技术，并且帮助农民耕种了六百四十亩小麦。

Preklad:

Vyptávali se jich na jejich mínění o zemědělském nářadí. Loni již vyrobila tato továrna ve velkém množství secí stroje, mlýnky, kultivátory a jiné hospodářské nářadí, toto nářadí se dobře hodí potřebám místních rolníků (dosl. <aby ho> místní rolníci užívali). Loni před podzimním setím zvláště vyslala tato továrna dělníky do Jižního Šan-si, aby naučili techniky 45 zemědělských výrobních družstev technice ovládnutí secího stroje a nadto pomohli dělníkům zorat půdu a zasít pšenici na 640 mou (dosl. zorat a zasít 640 mou pšenice).

---

⁵¹ Rozprávačka slovo 征求 zhèngqiú realizovala chybně ako slovo zhèngque.

Prozodická transkripčia:

gōngren lǐ-ruìdé, zai-hóngzhao-xiàn, běiduan-xiāng,
línzǒu-shi, shèyuanmen-gei-tā, pēihong chāhuā, bìng-wei-ta¹
sòngxíng. ta¹-xìngfen-d shuo¹. nóngmín zhè-yang rè'ai gōngren,
jínhòu yì²dìng-yao shēngchan, gèng-duo **gèng**-hao-d nóngju,
zhīyuán nóngye-shengchan³.

Prepis do znakov:

工人李瑞德在洪赵县北段乡临走时，社员们给他披⁵²红插画，并为他送行。他兴奋地说。农民这样热爱工人，今后一定要生产更多更好的农具支援农业生产。

Preklad:

Když se v siangu Pej-tuan v okrese Chung-čao loučil (dosl. byl na odchodu) dělník Li Žuej-te, družstevníci <mu> dali přes rameno pruh červené látky a připíchli <mu na kabát> květ a kromě toho se s ním slavnostně rozloučili. Nadšeně říká. Rolníci tak vřele milují dělníky, musíme napříště rozhodně vyrábět ještě víc a lepšího zemědělského nářadí, <a tak> pomáhat zemědělské výrobě.

---

⁵² Rozprávačka slovo 披红 pīhong realizovala ako slovo pēihong.

Prozodická transkripce:

jùz.

yī. zai-**tài**hu biānshang, yǒu-yì-zuó⁴, zhōngguó
gōngren-liáoyangyuàn. èr. shànghai hèn-duō shímín, cānjiāle
lǚ-xùn-xiān₁sheng-d zànglǐ. sān. xià-shān-d shí²hour,
yao-zhùyì. xià-shān-d-shí²hour. xià-shān-d-shí²hour
yao-zhùyì, shítou-hěnhuá. xià-shān-d-shí²hour yao-xiǎoxīn,
shítou-hěnhuá. sì. xīwang wó³mén-néng-jīngchāng
tōngxīn-liánxi. wǔ. wó³mén-qùnnián chāo'e-wánchéngle, gāngtiē
shēngchān-d rènwu. wó³mén-qùnnián, chāo'e-wánchéngle **gāng**tiē
shēngchān-d rènwu.

Prepis do znakov:

句子。

一。在太湖边上有一座中国工人疗养院。二。上海很多市民参加了鲁迅先生的葬礼。三。下山的时候要注意。下山的时候要注意。下山的时候要注意，石头很滑。下山的时候要小心，石头很滑。四。希望我们能经常通信连系。五。我们去年超额完成了钢铁生产的任务。我们去年超额完成了钢铁生产的任务。

Preklad:

Věty.

1. Na břehu (jezera) Tchaj-chu je sanatorium pro čínské dělníky. 2. Mnoho obyvatel města Šanghaje se zúčastnilo pohřbu mistra Lu Süna. 3. Při sestupu z hory je nutno být opatrný. Při sestupu z hory. Při sestupu z hory je nutno být opatrný, kameny jsou kluzké. Při sestupu z hory je nutno být opatrný, kameny jsou kluzké. 4. Doufám, že si budeme moci stále dopisovat <a> být ve spojení. 5. Loni jsme překročili (plánovaný) úkol ve výrobě železa a oceli. Loni jsme překročili (plánovaný) úkol ve výrobě železa a oceli.

Prozodická transkripce:

fùxi-wènti.

yī. zai-shānxi jīqichǎng, zhuang¹pei che¹jian qiánmian you-**shén**me-dong¹xi? èr. nóngye-he²zuoshè shèyuán, wèi-shenme song⁴gei-gōngren zhei⁴-xie-lǐwù? sān. ta¹men-tiāndì-d chǎnliàng, wèi-shénme tígao¹le? sì. gōngren **wèi**-shenme fǎngwen-nóngmin? wǔ. tāmen chu²le-gei-nóngmin jīqi-yiwài, hai-zuò-shenme? liù. jīnhòu wei⁴-shenme-yào shēngchǎn gèng-duō gèng-hǎo-d nong²ju?

Prepis do znakov:

复习问题。

一。在山西机器厂装配车间前面有什么东西？二。农业合作社社员为什么送给工人这些礼物？三。他们田地的产量为什么提高了？四。工人为什么访问农民？五。他们除了给农民机器意外，还做什么？六。今后为什么要生产更多更好的农具？

Preklad:

Opakování.

1. Co se nachází před montovnou šansiských strojů? 2. Proč darovali družstevníci ze zemědělského družstva dělníkům tyto dary? 3. Proč se jejich výnos z půdy zvýšil? 4. Proč šli dělníci navštívit rolníky? 5. Co ještě <dělníci> udělali kromě toho, že dali rolníkům nářadí? 6. Proč chtějí <dělníci> do budoucna vyrábět ještě víc zemědělského nářadí ještě lepší kvality?

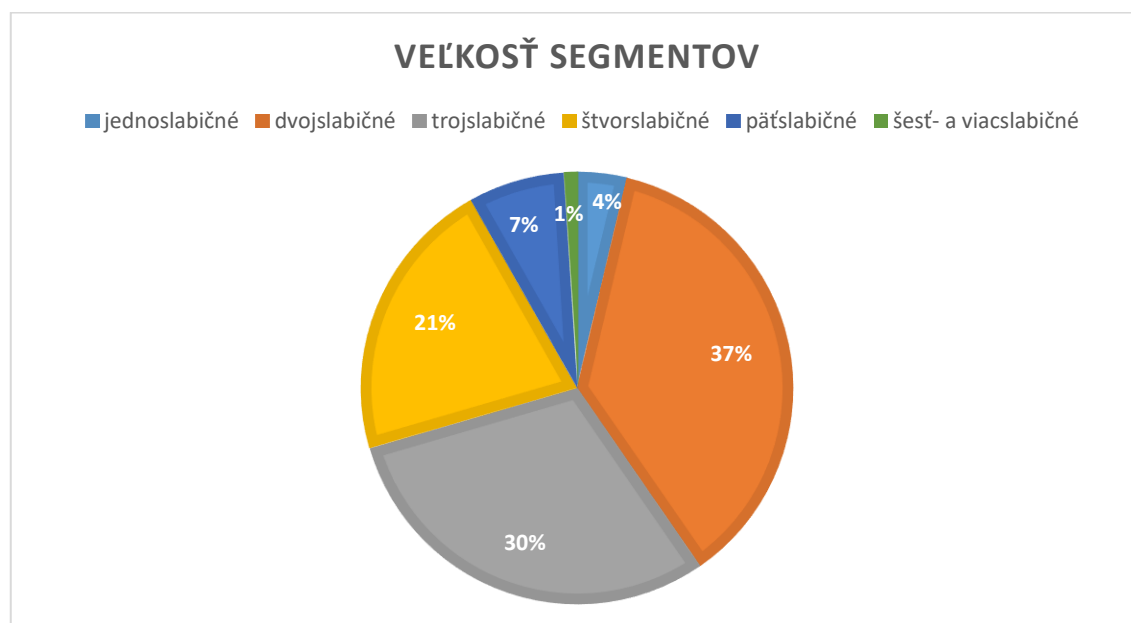
3. Analýza

Samotná analytická časť diplomovej bakalárskej práce bola zahájená rozkladom viet na kóla, ktoré boli následne rozčlenené na menšie úseky, segmenty. Tie boli podľa počtu slabík usporiadané do skupín a podrobené analýze početnosti vyskytujúcich sa rytmických sledov. Následne boli skúmané kombinácie jednotlivých rytmických štruktúr a ich usporiadanie na úrovni kól. Namerané hodnoty sú uvádzané v absolútnom aj relatívnom tvare, percentuálne zastúpenie je zaokrúhlené na jedno desatinné miesto.

3.1 Lineárne členenie vzorky

Vybraná analyzovaná vzorka je tvorená 131 vetami, ktoré sa z hľadiska svojej prozodickej realizácie ďalej delia na 431 kól a 810 segmentov. Jedna veta je v priemere tvorená 3,3 kólami a 6,2 segmentmi. Celkový počet slabík v analyzovanom texte dosahuje hodnotu 2 388, z čoho vyplýva, že vety sú priemerne tvorené 18,2 slabikami. Pre čínsky text nie celkom typická dĺžka viet môže byť zapríčinená najmä pomerne náročným a odborným obsahom textu korpusu – 2/3 tvorí úryvok z Úvodu do Ústavy Čínskej ľudovej republiky z roku 1954. Najkratšie vety sú tvorené iba jednou slabikou, pričom v drvivej väčšine prípadov ide o výčet jednotlivých položiek určitého súhrnu a predstavujú zároveň aj jednosegmentálne kóla. Najdlhšia veta korpusu obsahuje relatívne vysoký počet slabík – 73. Tento jav je, opäť, spôsobený značne odborným štýlom, ktorý bol pri tvorbe textu aplikovaný.

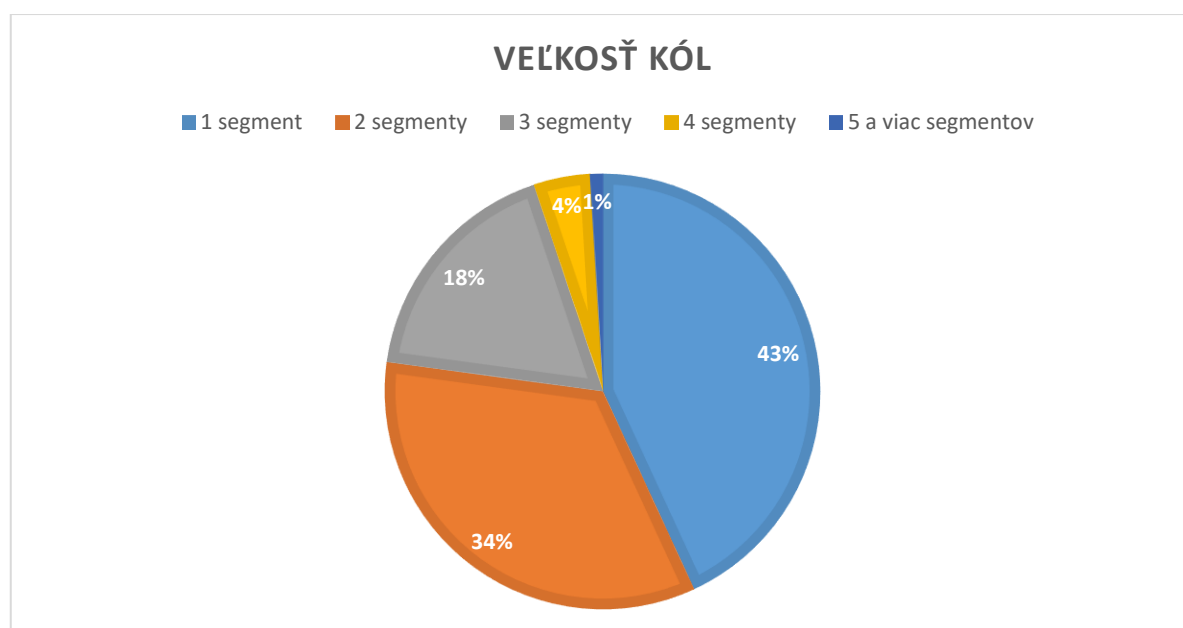
Graf č. 1 Veľkosť segmentov

Graf č. 1 popisuje priemerné zastúpenie slabík v segmentoch. Je zjavné, že najväčšiu časť skúmanej vzorky tvoria segmenty dvojslabičné (36,7 %) a trojslabičné (30,1 %). Spolu so štvorslabičnými segmentmi zastupujú dokonca až 88,2 % celého korpusu. Jednoslabičné segmenty predstavujú iba necelé 4 % vzorky a výskyt päť- a viacslabičných segmentov môžeme s ich súhrnnou relatívnou početnosťou 8,1 % označiť za taktiež sporadický. Šesť- a viacslabičné segmenty boli z dôvodu veľmi nízkeho⁵³ výskytu zlúčené do jednej kategórie. Štatisticky je jeden segment priemerne tvorený približne tromi slabikami, čo odpovedá Švarného definícií segmentu⁵⁴, v ktorej dĺžka kolísala medzi 2,5 – 4,5 slabikami.

Graf č. 2 Veľkosť kól

Z grafu č. 2 vyplýva, že z hľadiska lineárnej štruktúry kól sú najproduktívnejšie práve kóla jednosegmentálne (42,9 %), zaujímajú takmer celú polovicu skúmanej vzorky. Hneď na druhom mieste, s relatívnou početnosťou 33,9 %, sa nachádzajú kóla dvojsegmentálne. Kóla tvorené tromi (17,6 %) a viacerými segmentmi spoločne predstavujú zvyšných 23 % korpusu. V priemere je jeden kólon tvorený približne 1,9 segmentmi a 5,5 slabikami, čo rovnako odpovedá charakteristikám Švarného.

⁵³ Konkrétne 6 šesťslabičných segmentov a 2 sedemslabičné.

⁵⁴ Vid' 1.2 Rytmicke členenie vety.

3.2 Analýza segmentov

V tabuľke č. 1 nájdeme popis početnosti výskytu arzií⁵⁵ v jednotlivých typoch segmentov. Najväčšie zastúpenie majú dvojslabičné segmenty s jednou arziou (36,7 %), hneď po nich nasledujú trojslabičné segmenty s jednou arziou (23,7 %) a tretie najpočetnejšie sú štvorslabičné segmenty s dvomi arziami. Spomínané tri hlavné typy segmentov zastupujú takmer 80 % celého korpusu.

Tabuľka č. 1 Počty arzií v segmentoch

segment	počet arzií	absolútna početnosť	relatívna početnosť
jednoslabičný	1	30	3.7%
dvojslabičný	1	297	36.7%
trojslabičný	1	192	23.7%
	2	52	6.4%
štvorslabičný	1	22	2.7%
	2	151	18.6%
päťslabičný	1	1	0.1%
	2	53	6.5%
	3	4	0.5%
šesť- a viacslabičný	2	3	0.4%
	3	5	0.6%
celkom		810	100%

V nasledujúcej časti je opísaný kvantitatívny výskyt jednotlivých rytmických priebehov v segmentoch rôznej veľkosti. Ako príklady sú uvádzané segmenty z analyzovanej vzorky spoločne s číselným odkazom, ktorý zabezpečí ľahkú dohľadateľnosť v priloženom korpuse. Počet uvedených príkladov závisí na zastúpení príslušného typu rytmickej štruktúry v segmentoch, príp. neskôr v kóloch, tzn. pokiaľ sa daný typ vyskytol iba jediný krát, prípadne bol jeho výskyt veľmi nízky, počet príkladov tomu odpovedá. Popis je obohatený o čiastkovú tabuľku, prípadne graf s kľúčovými hodnotami.

⁵⁵ Definícia arzie vid' 1.3 Iktovosť slabík.

3.2.1 Jednoslabičné segmenty

Jednoslabičné segmenty sú spravidla nositeľmi jedného iktu. V korpuse sa ich vyskytlo celkom 30, nevyznačujú sa však žiadnym rytmickým priebehom. Z hľadiska funkčnej charakteristiky slov sa jedná najmä o číslovky a prepozičné slovesá.

/sān/	(54_2_6_1_1)
/jiāng/	(54_1_8_9_1)
/cóng/	(53_1_24_1_1)

3.2.2 Dvojslabičné segmenty

Dvojslabičné segmenty sa vždy vykytujú iba v jednoiktovom tvare a môžu mať klesavý alebo stúpacý rytmus, v sledovanom materiáli sa vyskytli typy:

1. jednoiktový descendentný

/mínzu/	(53_1_12_1_1)
/zhúbu/	(53_1_25_5_1)
/yuánze/	(54_1_17_5_3)
/gèng-duō/	(55_1_21_6_1)

2. jednoiktový ascendentný

/bǎozhèng/	(53_1_22_5_1)
/jiànchéng/	(53_1_24_3_3)
/zhǔquán/	(54_1_16_4_3)
/jínhòu/	(55_1_29_2_1)

Tabuľka č. 2 Dvojslabičné segmenty

typ rytmického sledu	absolútna početnosť	relatívna početnosť
jednoiktový descendentný	178	59.9%
jednoiktový ascendentný	119	40.1%
celkom	297	100%

Ako nám naznačuje tabuľka č. 2, výskyt descendentného a ascendentného rytmického sledu je u dvojslabičných segmentov našej vzorky relatívne porovnateľný. Napriek tomu má však o necelú pätinu prevahu sled descendentný.

3.2.3 Trojslabičné segmenty

Trojslabičné segmenty môžu byť jednoiktové a dvojiktové, v sledovanom materiáli sa vyskytli typy:

1. jednoiktový descendentný

1.1 descendentný ako celok

/gǎizao₄-d/ (54_1_14_5_3)

/guǎngfan-d/ (54_1_5_11_1)

/gèng-hao-d/ (55_1_29_3_2)

1.2 descendentný s predklonkou

/zai-guōqu/ (53_2_11_1_1)

/he-lǐngtu/ (54_1_16_5_1)

/gei-nóngmin/ (55_1_21_3_1)

2. jednoiktový ascendentný

2.1. ascendentný ako celok

/he-píngkùn/ (53_1_23_3_2)

/er-nǚlì/ (54_1_18_4_5)

/dao-línfēn/ (55_1_13_1_1)

2.2. ascendentný s príklonkou

/dìyī-jie/ (53_1_3_2_1)

/neibu⁴-d/ (54_1_10_4_3)

/línzǒu-shi/ (55_1_27_4_1)

3. dvojiktový akronymický

/jiǎnchayuàn/ (53_1_13_2_3)

/sūwei'ai¹/ (54_1_15_1_3)

/zen³me-yàng/ (54_2_7_1_4)

/fēnyang-xiàn/ (55_1_15_1_1)

/zhōnggengqì/ (55_1_25_5_1)

Z nasledujúcej tabuľky č. 3 vyplýva, že v trojslabičných segmentoch je v skúmanej vzorke v rozsahu dvoch tretín najbohatšie zastúpený sled jednoiktový descendentný s relatívnou početnosťou 64,7 %. Zvyšná tretina korpusu je tvorená dvojiktovými akronymickými sledmi (21,3 %) a jednoiktovými ascendentnými sledmi (13,9 %).

Descendentný sled sa môže viazať s predklonkou a ascendentný s príklonkou⁵⁶, v našom prípade pDE zastupuje približne jednu tretinu descendentných sledov a ASe viac ako polovicu tých ascendentných, predklonkami sú najčastejšie osobné zámená a prepozičné slovesá (52 výskytov); príklonkami štruktúrne slovece a vetné partikule (20 výskytov).

Tabuľka č. 3 Trojslabičné segmenty

typ rytmického sledu		absolútna početnosť	relatívna početnosť
jednoiktový descendentný	ako celok	106	43.4%
	s predklonkou	52	21.3%
jednoiktový ascendentný	ako celok	14	5.7%
	s príklonkou	20	8.2%
dvojiktový akronymický		52	21.3%
celkom		244	100%

3.2.4 Štvorslabičné segmenty

Štvorslabičné segmenty sa objavujú v jednoiktovom a dvojiktovom tvare, v sledovanom materiáli sa vyskytli typy:

1. jednoiktový descendentný

1.1. descendentný ako celok

/gòng^gheguo-d/ (53_1_21_1_2)

/gè-minzu-d/ (54_1_14_4_2)

/dà^d-guimo-d/ (53_1_26_9_1)

1.2. descendentný s predklonkou

/bei-núyi-d/ (53_1_20_5_1)

/tong-wěi^wda-d/ (54_1_15_1_2)

/hai-zuò-shenme/ (55_3_11_2_1)

2. dvojiktová kombinácia dvoch descendentných sledov

/zhōngguo-ren²min/ (53_1_29_3_1)

/rénmin-mín^mzhu/ (54_1_5_12_1)

/jìxu-fa¹hui/ (54_1_8_10_1)

/wei⁴le-zhīyuan/ (55_1_20_2_1)

⁵⁶ Vid' 1.5 Rytmické sledy.

3. dvojiktová kombinácia dvoch ascendentných sledov
 /mei-mǔ-chǎnliàng/ (55_1_16_3_2)
4. dvojiktový akronymický
- 4.1. akronymický ako celok
- /dàibiao-dàhuì/ (53_1_3_2_3)
- /**dì**guozhuyi⁴/ (54_1_13_3_2)
- /dà-yumǐsuìr/ (55_1_7_4_1)
- 4.2. akronymický s predklonkou
- /you-**wǔ**bai-jīn/ (55_1_17_3_1)
- /yao-zhìzaochū/ (55_1_21_5_1)
- /zai-hóngzhao-xiàn/ (55_1_27_2_1)
- 4.3. akronymický s príklonkou
- /gōngshangye⁴-d/ (53_1_25_8_2)
- /**jīn**huangse⁴-d/ (55_1_7_2_2)
- /sìshiwǔ-ge/ (55_1_26_5_2)

Z tabuľky č. 4 je zrejmé, že v rámci štvorslabičných segmentov majú najväčšie zastúpenie sledy dvojiktové akronymické, ktoré s celkovým počtom výskytov 82 predstavujú 47,4 % všetkých štvorslabičných segmentov. Iktus sa v týchto segmentoch nachádza prevažne na prvej a poslednej slabike, pričom predposledná slabika je z prozodického hľadiska najčastejšie plne tónická neiktová. V menšom počte sa iktus nachádza na prvej a tretej slabike, zatiaľ čo štvrtá slabika nadobúda funkciu príklonky (14 výskytov) a ešte marginálnejší je výskyt iktu na druhej a štvrtej slabike segmentov s akronymickým sledom, zatiaľ čo prvá slabika nadobúda funkciu predklonky (4 výskyty).

Tabuľka č. 4 Štvorslabičné segmenty

typ rytmického sledu	absolútna početnosť	relatívna početnosť
jednoiktový descendentný	22	12.7%
dvojiktový descendentný + descendentný	68	39.3%
dvojiktový ascendentný + ascendentný	1	0.6%
dvojiktový akronymický	82	47.4%
celkom	173	100%

Z tabuľky sa ďalej dozvieme, že okrem sledu akronymického tvorí výraznú časť štvorslabičných segmentov taktiež dvojiktová kombinácia dvoch descendentných sledov, ktorá s počtom výskytov 68 zastupuje približne dve pätiny štvorslabičných segmentov. V 22 prípadoch sa podarilo identifikovať sled jednoiktový descendentný (12,7 %) a iba v 1 prípade sme sa v tejto skupine segmentov stretli s dvojiktovou kombináciou dvoch ascendentných sledov.

3.2.5 Päťslabičné segmenty

Päťslabičné segmenty sú nositeľmi dvoch, troch, prípadne menej často aj jedného iktu. V sledovanom materiáli sa vyskytli typy:

1. jednoiktová kombinácia ascendentného a descendentného sledu
/lǚ-xùn-xian₁sheng-d/ (55_2_5_2_2)
2. dvojiktová kombinácia ascendentného a descendentného sledu
/xià-shān-d-shi²hour/ (55_2_8_1_1)
3. dvojiktová kombinácia dvoch ascendentných sledov
/you-yìqiān-duo-ren²/ (55_1_13_2_1)
4. dvojiktový descendentný
  - 4.1. dvojiktová kombinácia dvoch descendentných sledov
/nèiwai-díren-d/ (54_1_8_7_1)
/chu²le-gei-nóngmin/ (55_3_11_1_2)
  - 4.2. dvojiktová kombinácia dvoch descendentných sledov s predklonkou
/shi-**shén**me-shi²hour/ (53_2_3_2_1)
/you-**shén**me-dong¹xi/ (55_3_3_2_4)
5. dvojiktový akronymický
  - 5.1. akronymický ako celok
/**xīn**-mínzhuzhuyi⁴/ (53_1_22_4_1)
/shèyuanmen-gei-tā/ (55_1_27_5_1)
/ren²min-d-youyì/ (54_1_15_6_4)
  - 5.2. akronymický s predklonkou
/dao-shèhuizhuyi⁴/ (53_1_24_3_1)
/shi-**zhú**lou-shíxiàn/ (53_1_25_3_1)
/tong-**něi**-xie-guójiā/ (54_2_9_1_2)

5.3. akronymický s príklonkou

/zìbenzhuyi⁴-d/ (53_1_19_4_3)

/mínzhu-zhuānzhèng-d/ (53_1_20_7_2)

/mínzuzhuyi⁴-d/ (54_1_11_7_2)

5.4. akronymický s predklonkou a príklonkou

/diwǔshisān-ke/ (53_1_1_1_1)

/diwǔshiwǔ-ke/ (55_1_1_1_1)

/shi-fen¹bukāi-d/ (55_1_18_5_1)

6. trojiktový akronymický

/gōngren-lǎo-dagē/ (55_1_16_1_2)

/dàpi-bo¹zhongjī/ (55_1_25_3_1)

/gōngren-liáoyangyuàn/ (55_2_3_3_2)

Tabuľka č. 5 Päťslabičné segmenty

typ rytmického sledu	absolútna početnosť	relatívna početnosť
jednoiktový ascendentný + descendentný	1	1.7%
dvojiktový ascendentný + descendentný	4	6.9%
dvojiktový ascendentný + ascendentný	1	1.7%
dvojiktový descendentný + descendentný	18	31.0%
dvojiktový akronymický	30	51.7%
trojiktový akronymický	4	6.9%
celkom	58	100%

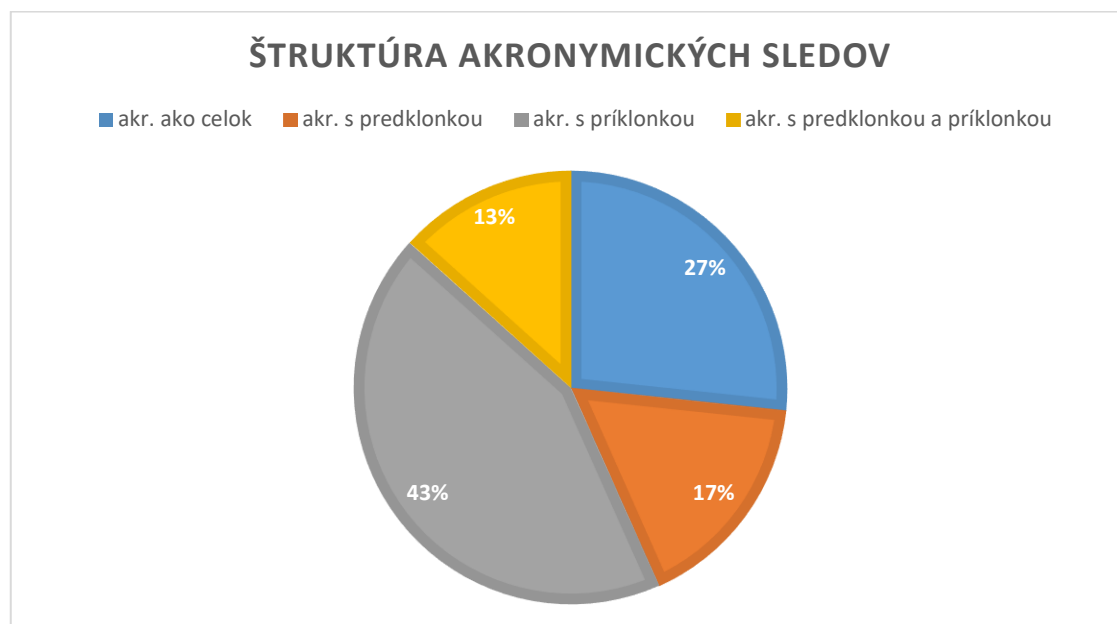
Ako môžeme vidieť v tabuľke č. 5, viac ako 50 % päťslabičných segmentov vzorky je tvorených dvojiktovými akronymickými štruktúrami, pričom počet sledov akronymických ako celok (26,7 %) nedosahuje ani polovicu ich celkového počtu.

Z nasledujúceho grafu č. 3 vyplýva, že v 13 prípadoch sa akronymický sled vyskytuje spolu s príklonkou (43,3 %) a približne rovnaké zastúpenie jednej šestiny majú

sledy s predklonkou a sledy s predklonkou a príklonkou (16,7 % a 13,3 %). Výskyt trojiktového akronymického rytmu s počtom 4 je v tomto prípade marginálny.

Graf č. 3 Štruktúra akronymických sledov

Druhou najproduktívnejšou rytmickou štruktúrou päťslabičných segmentov je dvojiktová kombinácia dvoch descendentných sledov, ktorá s celkovým počtom 18 výskytov zastupuje takmer jednu tretinu vzorky.

Početnosť zvyšných sledov je v skúmanej vzorke relatívne nízka, dohromady zastupuje iba jednu desatinu korpusu a zahŕňa jednoiktovú kombináciu ascendentného a descendentného sledu; dvojiktovú kombináciu ascendentného a descendentného sledu a dvojiktovú kombináciu dvoch ascendentných sledov.

3.2.6 Šesť- a viacslabičné segmenty

Takmer všetky rytmické sledy v kategórii šesť- a viacslabičných segmentov reprezentuje iba jeden výskyt, táto skutočnosť sa odzrkadľuje na množstve uvedených príkladov.

Šesť- a viacslabičné segmenty sa môžu objavovať ako dvojiktové, trojiktové a sporadicky aj jednoiktové. V sledovanom materiáli sa vyskytli typy:

1. jednoiktový descendentný

1.1. jednoiktový descendentný s predklonkou

/shi-zǔzhiqilai-d/

(55_1_18_2_1)

2. dvojikový descendentný
  - 2.1. dvojiková kombinácia dvoch descendentných sledov s predklonkou
/yi-yìjìusìjiu-nian-d/ (53_1_28_2_1)
3. dvojikový akronymický
  - 3.1. akronymický s predklonkou a príklonkou
/zai-**guò**du-shiqī-d/ (53_1_25_1_2)
4. trojiktový akronymický
  - 4.1. akronymický s predklonkou
/zai-yìjìusìjiu-nian²/ (53_1_18_4_1)
  - 4.2. akronymický s predklonkou a príklonkou
/yi-yìjìusìjiu-nian²-d/ (53_1_29_2_1)

Z tabuľky č. 6 je zrejmé, že viac ako polovicu skúmanej vzorky šesť- a viacslabičných segmentov (62,5 %) zastupuje rytmus trojiktový akronymický, ktorý bol identifikovaný v piatich prípadoch. Zvyšné štruktúry sa vyskytli vždy iba jediný krát, nebudeme si ich preto podrobnejšie opisovať.

Tabuľka č. 6 Šesť- a viacslabičné segmenty

typ rytmického sledu	absolútna početnosť	relatívna početnosť
jednoiktový descendentný	1	12.5%
dvojikový descendentný + descendentný	1	12.5%
dvojikový akronymický	1	12.5%
trojiktový akronymický	5	62.5%
celkom	8	100%

Za zmienku však stojí pre šesťslabičné segmenty netypický prípad descendentného sledu iba s jedným iktom. Jeho, k počtu iktov nepomerná, dĺžka je zapríčinená pripojením predklonky na začiatok slova a dvoch smerových modifikátorov, z hľadiska prominencie slabík v neutralizovanom tvare⁵⁷, doplnených o príklonku na konci slova.

V nasledujúcej tabuľke č. 7 nájdeme finálny súhrn celkového zastúpenia rytmických sledov v plnom rozsahu skúmaného korpusu. Boli identifikované štruktúry jednoiktové, dvojiktové a trojiktové. Jednoznačne najproduktívnejším je sled jednoiktový

⁵⁷ Vid' 1.4 Sedem stupňov prominencie.

zostupný, tj. descendentný. Vo forme sledu descendentného ako celok alebo sledu descendentného s predklonkou bol identifikovaný presne v 359 prípadoch (44,3 %) a vyskytol sa takmer v každej z kategórií segmentov⁵⁸. Predklonkami boli z hľadiska funkčnej charakteristiky zväčša prepozičné slovesá a osobné zámená. S relatívne porovnateľnou početnosťou výskytu nasledujú štruktúry dvojiktová akronymická (20,4 %) a jednoiktová vzostupná, tj. ascendentná (18,9 %), či už ascendentná ako celok, alebo ascendentná s príklonkou. Príklonné, tj. enklitické slabiky boli najčastejšie zastupované vetnými časticami alebo štruktúrnymi slovami. Za zmienku taktiež stojí dvojiktová kombinácia dvoch descendentných sledov, ktorá zaberá celú desatinu korpusu. Vzhľadom na pomerne malé zastúpenie päť- a viasclabičných segmentov nebol nazbieraný dostatočný materiál na podrobnejšie zhodnotenie zvyšných dvojiktových a trojiktových segmentov, ktoré z celého korpusu tvoria len nepatrné 2 %.

Tabuľka č. 7 Celkové zastúpenie rytmických sledov v analyzovanej vzorke

typ rytmického sledu	absolútna početnosť	relatívna početnosť
jednoiktový jednoslabičný segment	30	3.7%
jednoiktový descendentný	359	44.3%
jednoiktový ascendentný	153	18.9%
jednoiktový ascendentný + descendentný	1	0.1%
dvojiktový ascendentný + descendentný	4	0.5%
dvojiktový descendentný + descendentný	87	10.7%
dvojiktový ascendentný + ascendentný	2	0.2%
dvojiktový akronymický	165	20.4%
trojiktový akronymický	9	1.1%
celkom	810	100%

⁵⁸ Jedinú výnimku predstavujú segmenty päťslabičné.

3.3 Analýza kól

Po úspešnom dokončení rozboru segmentov boli získané informácie použité na náväznú analýzu vetných kól. Vytýčené boli dva hlavné ciele: určiť rozmiestnenie rytmických sledov zostupných, vzostupných a akronymických v rámci jednotlivých kól; a identifikovať najčastejšie rytmické vzorce v kólach.

3.3.1 Pozícia rytmických sledov

Pri určovaní rozmiestnenia sledov bolo prihliadané k systému prof. O. Švarného, ktorý rozlišoval pozíciu na začiatku a vnútri kóla a pozíciu na konci kóla. Pozícia jednosegmentálnych kól je chápaná ako pozícia na konci kóla.⁵⁹ Z jeho zistení vyplýva, že descendentné sledy sú najtypickejšie v pozícií na začiatku alebo vnútri kóla (v danej pozícií sa nachádzali celé dve tretiny zostupných sledov jeho korpusu) a výskyt ascendentných sledov je najcharakteristickejší na konci kóla, v približne opačnom pomere.⁶⁰

Tabuľka č. 8 Pozícia rytmických sledov

typ rytmického sledu	pozícia na začiatku alebo vo vnútri kóla	pozícia na konci kóla
jednoiktový ascendentný	57 (37.3%)	96 (62.7%)
jednoiktový descendentný	214 (59.6%)	145 (40.4%)
dvojiktový akronymický	17 (23.0%)	57 (77.0%)

V analyzovanej vzorke, ako vyplýva z tabuľky č. 8, namerané hodnoty v zásade korešpondovali so zisteniami prof. O. Švarného a jeho teóriu tak podporili. Najväčšia koncentrácia jednoiktových descendentných sledov sa vyskytovala v pozícií na začiatku alebo vo vnútri kóla (približne 2/3), zatiaľ čo preferovaná pozícia pre jednoiktové ascendentné sledy sa ukázala byť práve na konci kóla (približne 2/3). 77 % dvojiktových akronymických štruktúr bolo identifikovaných na pozícií na konci kóla.

3.3.2 Klasifikácia kól

Následne bola na úrovni vetných kól prevedená analýza kombinácií jednotlivých rytmických sledov, ktoré v plynulom prehovore vytvárajú rytmické vzorce.

⁵⁹ Švarný 1998: 33.

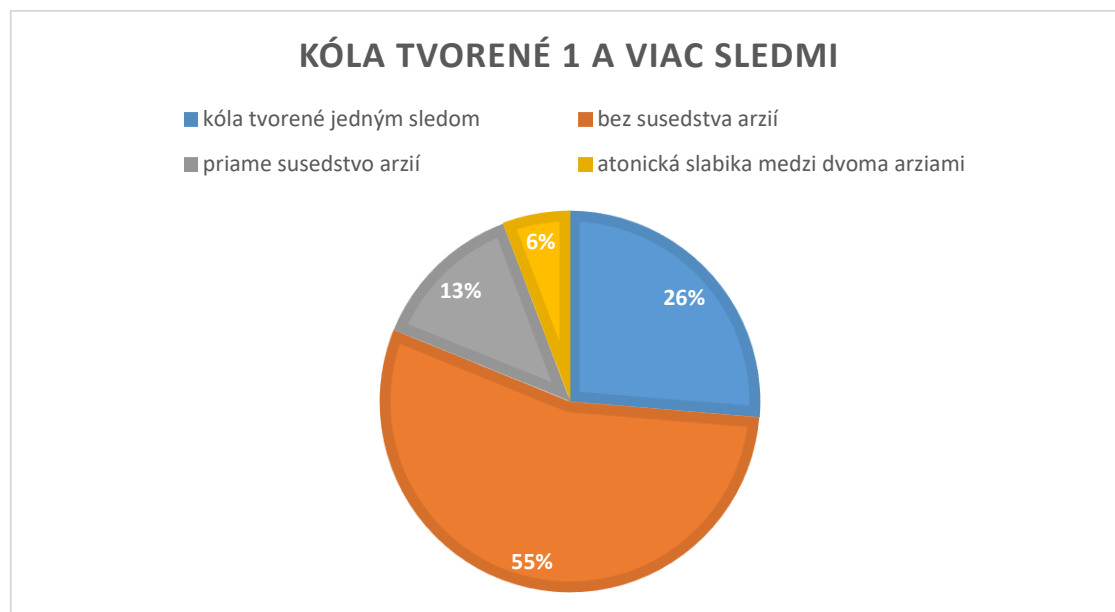
⁶⁰ Ibid.

Na zaznačovanie rytmických sledov v rámci jednotlivých vzorcov boli použité značky⁶¹ zavedené prof. O. Švarným.

Kóla boli podľa rozmiestnenia arzií rozdelené na štyri hlavné typy, a to konkrétne na: kóla tvorené jedným sledom; kóla, u ktorých nedochádza k bezprostrednému susedstvu dvoch arzií; kóla, u ktorých dochádza k bezprostrednému susedstvu dvoch arzií; a kóla s vloženou atonickou slabikou, ktorá susedstvo arzií zmiernuje.

Ak opomenieme kóla tvorené jednou nepárovou slabikou (28 prípadov), graf č. 4 reprezentuje percentuálne zastúpenie týchto štyroch typov v rozsahu celého korpusu. Viac ako polovicu (54,8 %) zastupoval typ kól, v ktorom nedochádza k susedstvu arzií. Druhými najtypickejšími boli kóla tvorené iba jedným jednoduchým sledom ascendentným, descendentným alebo akronymickým (26,3 %). Priame susedstvo arzií bolo detekované v 13 % vzorky. Zvyšných 6 % zastávajú kóla s atonickou slabikou vloženou medzi dve arzie; táto atonická slabika bola vždy zároveň predklonkou sledu descendentného alebo príklonkou sledu ascendentného.

Graf č. 4 Klasifikácia kól

Neskôr boli určované najproduktívnejšie kombinácie rytmických sledov, ktoré sa v korpuse v rámci spomínaných typov vyskytovali. Nasleduje stručný prehľad analýzou získaných poznatkov doplnený o tabuľky a grafy.

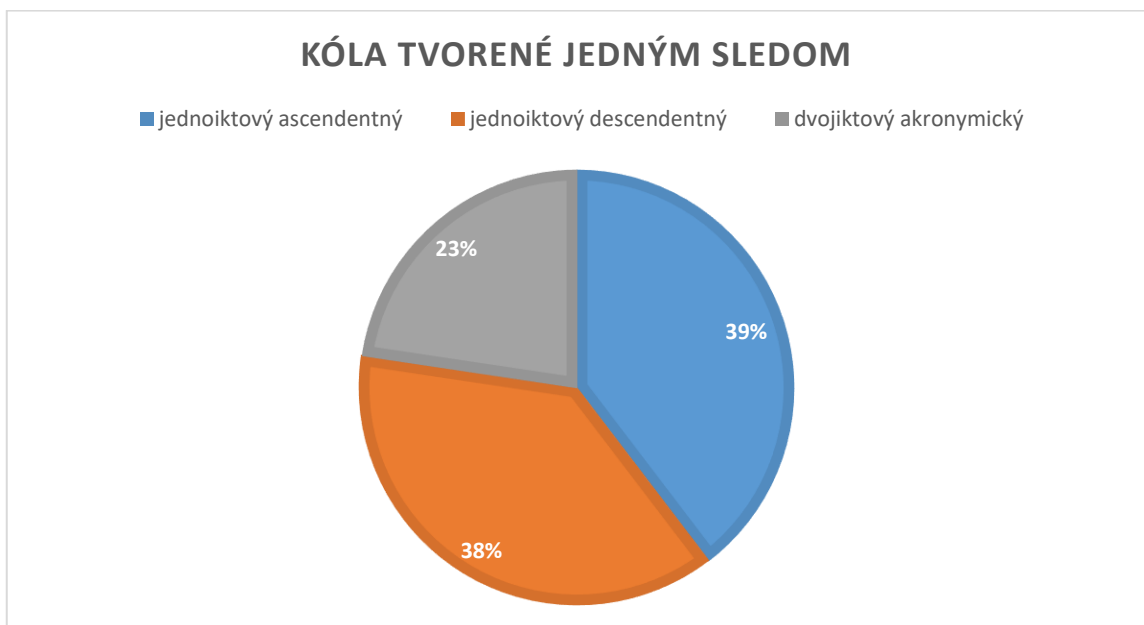
⁶¹ Vid' Použité značky str. 9.

3.3.3 Kóla tvorené jedným sledom⁶²

V kólach tvorených iba jedným sledom sa objavujú tri základné rytmické štruktúry, kóla sú tým pádom zároveň jednosegmentálne a v niektorých prípadoch tvoria aj celú vetu⁶³. Príklady jednosegmentálnych jednoiktových a dvojiktových sledov boli uvedené v predchádzajúcej podkapitole⁶⁴, ich opakované uvádzanie tým pádom nepokladáme za nevyhnutné.

Ako vyplýva z grafu č. 5, najpočetnejší je výskyt jednoiktového ascendentného sledu (39,6 %), hneď po ňom však s relatívnou početnosťou 37,7 % nasleduje jednoiktový descendentný sled a necelú jednu štvrtinu analyzovanej vzorky zastupuje sled dvojiktový akronymický.

Graf č. 5 Kóla tvorené jedným sledom

3.3.4 Kóla bez priameho susedstva arzií

Kóla bez priameho susedstva arzií sa v sledovanom materiáli vyskytovali v nasledujúcich kombináciách:

1. opakovanie descendentného sledu

°\\| | /shi-**shén**me-shi²hour tōngguo-d/ (53_2_3_2)

\\| | /gōngmin-d jīben-quánli/ (53_1_14_2)

⁶² Zahrnuté sú predklonky aj príklonky.

⁶³ Najčastejšie sa jedná o výčet určitého typu.

⁶⁴ Viď 3.2.3 Trojslabičné segmenty.

2. opakovanie ascendentného sledu

/°/ /diyī-ci huiyi⁴/ (53_1_27_3)

/// /erqiě mei-mǔ-chǎnliàng/ (55_1_16_3)

3. akronymické modely

3.1. jednoduchá akronymická štruktúra

V° /gōngren laixin-shuo/ (55_1_15_5)

V /**zhú**lou wánchéng/ (53_1_25_5)

3.2. akronymická štruktúra s opakujúcim sa descendentným sledom

\\V /rénmin-**mín**zhu tǒngyi-zhànxiàn/ (54_1_5_12)

°\V /yi-zhōngguo gòngchāndǎng/ (54_1_5_6)

3.3. akronymická štruktúra s opakujúcim sa ascendentným sledom

V/ /xīnhuashē⁴ jìzhě/ (55_1_4_1)

V/ /shànghai hen-duō shímín/ (55_2_5_1)

3.4. akronymická štruktúra s opakujúcim sa descendentným a ascendentným sledom

\\V/ /zhōnghua-ren²min gòngheguo-xiànfǎ xùyán/ (54_1_3_1)

\\V/ /nóngye-shēngchān he²zuoshè shèyuán/ (55_1_9_4)

Z tabuľky č. 9 vyplýva, že jednoznačne najproduktívnejším vzorcom v tejto kategórii je opakovanie descendentného sledu, ktoré sa objavilo v 101 prípadoch (45,7%). V jednotlivých kóloch dosahoval descentný sled dve až päť opakovaní.

Tabuľka č. 9 Kóla bez priameho susedstva arzií

typ rytmického sledu	absolútna početnosť	relatívna početnosť
opakujúci sa descendentný	101	45.7%
opakujúci sa ascendentný	10	4.5%
dvojiktový akronymický	44	19.9%
akronymický s opak. DE	54	24.4%
akronymický s opak. AS	7	3.2%
akronymický s opak. DE a AS	5	2.3%
celkom	221	100%

Takmer jednu štvrtinu ďalej zaberá druhý najpočetnejší vzorec, ktorým je akronymická štruktúra s opakujúcim sa descendentým sledom, a relatívne významným bol taktiež výskyt jednoduchej akronymickej štruktúry (19,9 %). Zvyšné rytmické vzorce predstavujú dohromady jednu desatinu.

Typ kól bez priameho susedstva arzií bol zastúpený ako v jednosegmentálnych kólach, tak vo všetkých ostatných typoch kól; až po kóla päť- a viacsegmentálne.

3.3.5 Kóla s bezprostredným susedstvom arzií

Kóla, u ktorých dochádza k priamemu kontaktu dvoch arzií sa v sledovanom materiáli vyskytovali v nasledujúcich kombináciách:

1. kombinácia ascendentného a akronymického sledu

/+V /zìcóng qùnian chūnjié/	(55_1_11_1)
/+\V /dao-línfēn jījie xiūzaochang ³ /	(55_1_12_2)
2. kombinácia ascendentného a descendentného sledu

/+\ /kēlì bǎoman ₃ -d/	(55_1_23_1)
/+\ /jínhòu yì ² ding-yao shēngchan/	(55_1_29_2)
3. kombinácia akronymického a descendentného sledu

\+ \ /guòdu-shiqi ¹ zǒng-rènwu/	(54_1_8_5)
\+\ /guòdu-dao shèhuizhuyi ⁴ shèhui/	(53_1_26_14)
4. dve po sebe nasledujúce akronymické štruktúry

°\+V /dao-shèhuizhuyi ⁴ shèhui jiànchéng/	(53_1_24_3)
\+V /zhōnghua-renmín ² gònghéguo xiànfǎ/	(53_1_2_1)
5. kombinácia nepárovej iktovej slabiky a descendentného sledu

+\ /yǐ zhìzaole/	(55_1_25_2)
------------------	-------------

Ako vidíme v nasledujúcej tabuľke č. 10, k bezprostrednému susedstvu arzií dochádza najčastejšie pri strete ascendentného sledu s akronymickou štruktúrou (39,6 %). Zvyšné tri pätiny sú pomerne nekonzistentné a arzie sa zhruba v rovnakom zastúpení vyskytujú v priamom susedstve ascendentného a descendentného sledu (15,1 %), akronymickej štruktúry a descendentného sledu (13,2 %), dvoch akronymických štruktúr (17,0 %) a iných vzorcov, ktoré sa nepodarilo zaradiť do žiadnej z kategórií. V jedinom prípade bol stret arzií identifikovaný medzi nepárovou iktovou slabikou a descendentným sledom.

Tabuľka č. 10 Kóla s bezprostredným susedstvom arzií

typ rytmického sledu	absolútna početnosť	relatívna početnosť
ascendentný + akronymický	21	39.6%
ascendentný + descendentný	8	15.1%
akronymický + descendentný	7	13.2%
viac akronymických za sebou	9	17.0%
nepárová iktová slabika + descendentný	1	1.9%
iné	7	13.2%
celkom	53	100%

Bezprostredný stret iktov sa s výnimkou jednosegmentálnych kól vyskytol v skupinách kól všetkých dĺžok, pričom bol najpočetnejší v kólach dvojsegmentálnych, v ktorých zastupoval jednu celú pätinu, a v kólach trojsegmentálnych, v ktorých tvoril 23,6 %.

3.3.6 Kóla s atonickou slabikou vloženou medzi dve arzie

Kóla s vloženou atonickou slabikou, ktorá zmiernuje kontakt dvoch arzií sa v sledovanom materiáli vyskytovali v nasledujúcich kombináciách:

1. kombinácia ascendentného a descendentného sledu

/^o\ /xià-shān-d-shi²hour/ (55_2_8_1)

/^o\ /pángbiān-d zhuōzishang/ (55_1_7_5)

2. kombinácia ascendentného sledu a akronymickej štruktúry

/^o\^o /guójiā zai-**guò**du-shiqī-d/ (53_1_25_1)

/^o\ \ /diyī-jie quánguo-ren²min dàibiao-dàhuì/ (53_1_27_2)

3. kombinácia akronymickej štruktúry a descendentného sledu

\^o\ /shíji-ge-xiàn-d nong²min/ (55_1_22_3)

\^o\ /xiūzaochǎng-d gōngren/ (55_1_23_2)

4. dve po sebe nasledujúce akronymické štruktúry

\^o\^v /rénmin-fǎyuàn he-rénmin jiǎnchayyuàn/ (53_1_13_2)

\^o\^o /fēngjianzhuyi⁴ he-guānliao zìbenzhuyi⁴-d/(53_1_19_4)

Z tabuľky č. 11 vyplýva, že slabika vložená medzi dve arzie sa najčastejšie vyskytuje na hranici akronymickej štruktúry s descendentným sledom (43,5 %). V jednej pätine skúmanej vzorky ju nájdeme medzi ascendentným a descendentným sledom. S identickou relatívnou početnosťou 17,4 % bola identifikovaná medzi ascendentným sledom a akronymickou štruktúrou, a medzi dvoma akronymickými štruktúrami.

Tabuľka č. 11 Kóla s vloženou atonickou slabikou

typ rytmického sledu	absolútna početnosť	relatívna početnosť
ascendentný + descendentný	5	21.7%
ascendentný + akronymický	4	17.4%
akronymický + descendentný	10	43.5%
viac akronymických za sebou	4	17.4%
celkom	23	100%

Kóla s vloženou atonickou slabikou, vďaka ktorej nedochádza k priamemu susedstvu dvoch arzií sa v korpuse vyskytujú pomerne sporadicky (5 %). Najproduktívnejšie sú však v dvojsegmentálnych kólach, z ktorých tvoria necelú jednu desatinu.

Záver

Výsledky prozodickej analýzy nahrávok cvičení 53 – 55 druhého dielu učebnice *Úvod do hovorové čínštiny* sa dajú zhrnúť nasledovne: Text korpusu pozostáva zo 131 viet, 431 kól, 810 segmentov a 2 388 slabík. Jedna veta je v priemere tvorená 3,3 kólami, 6,2 segmentmi a 18,2 slabikami. Jeden kólon priemerne pozostáva z 1,9 segmentov a 5,5 slabík. Priemerná dĺžka segmentu je v skúmanom korpuse približne 3 slabiky. Namerané hodnoty takmer plne korešpondujú so zisteniami p. prof. O. Švarného.⁶⁵

Analýza početnosti slabík, ktoré boli pri realizácii nositeľmi tónov jednotlivých stupňov prominencie zaznamenala redukciu tónov vo viac ako polovici slabík korpusu (53,3 %). Toto zistenie podporuje tvrdenie p. prof. O. Švarného o tom, ako čínština prestáva byť tónovým jazykom. Z toho v 39,7 % sa jednalo o slabiky atonické a v 13,6 % o slabiky oslabene tónické. Slabiky plne tónické zastupovali iba 43,5 % sledovaného materiálu a slabiky zdôraznene tónické sa v 2 388 prípadoch objavili iba 77-krát.

V rámci segmentov bola analyzovaná ich veľkosť, lokácia arzií a zastúpenie jednotlivých typov rytmických štruktúr. V korpuse boli identifikované segmenty jeden až sedemslabičné. Výskyt šesťslabičných a sedemslabičných segmentov bol pre potreby našej analýzy príliš nízky, dané segmenty boli preto zlúčené do jednej kategórie. Najvyššiu relatívnu početnosť dosiahli dvojslabičné segmenty (36,7 %), ktoré spolu s troj- a štvorslabičnými segmentmi predstavujú viac ako 88 % celého korpusu.

Bolo zistené, že najväčšia koncentrácia arzií sa nachádza v dvojslabičných jednoiktových segmentoch (36,7 %). Ďalšie dve pätiny môžeme nájsť v trojslabičných jednoiktových segmentoch (23,7 %) a štvorslabičných dvojiktových segmentoch (18,6 %).

Následná analýza rytmických sledov segmentov ukázala, že v dvojslabičných segmentoch sú v pomere 3:2 zastúpené sledy jednoiktové descendentné a jednoiktové ascendentné. V trojslabičných segmentoch prevláda, podobne ako v predchádzajúcom type, jednoiktový descendentný sled (64,8 %), druhou najpočetnejšou je však dvojiktová akronymická štruktúra (21,3 %) a jednoiktový ascendentný sled zaujíma až tretie miesto. Pre štvorslabičné segmenty sú najtypickejšie dvojiktové rytmické sledy, ktoré tvoria

---

⁶⁵ Švarný 1998: 24.

takmer 87 % vzorky. Najproduktívnejšou z nich je dvojiktová akronymická štruktúra (47,4 %) nasledovaná dvojiktovou kombináciou dvoch descendentných sledov (39,3 %). Jednoiktový descendentný sled sa v tomto prípade segmentov vyskytoval iba ojedinele (12,7 %). Vzácný je jediný prípad dvojiktovej kombinácie dvoch ascendentných sledov. Rytmické sledy päťslabičných segmentov sú z viac ako 90 % dvojiktové, pričom 51,7 % zastáva rytmus dvojiktový akronymický. Približne v jednej tretine bola identifikovaná dvojiktová kombinácia dvoch descendentných sledov. Ostatné sledy päťslabičných segmentov predstavovali dohromady zvyšných 10,3 %, ich zastúpenie bolo však pre potreby analýzy príliš nízke a výpovedná hodnota údajov nie je relevantná. Rovnako tomu bolo aj u segmentov šesť- a viacslabičných, pri ktorých sa najproduktívnejšie štruktúry nepodarilo vymedziť, najviac výskytov (5 z 8) však mala trojiktová akronymická štruktúra.

Pri celkovom hodnotení zastúpenia rytmických sledov v korpuse bolo zistené, že celých 44,3 % zastupuje rytmus jednoiktový descendentný, ktorý sa s výnimkou päťslabičných segmentov vyskytol v každej kategórii. Približne pätina všetkých segmentov má rytmus dvojiktový akronymický a jednoiktový ascendentný rytmus bol identifikovaný v necelých 19 %. Zo zvyšných objavených rytmických štruktúr s pomerne nízkym zastúpením zmienime ešte dvojiktovú kombináciu dvoch descendentných sledov, ktorá tvorí približne desatinu sledovaného materiálu.

Je nutné pripomenúť, že určovanie rytmických sledov je v niektorých prípadoch značne diskutabilné. Ako príklad sa dá uviesť šesťslabičný segment /yì-zhōngguo-gōng⁴chāndǎng/ ⁶⁶, ktorý môžeme chápať ako trojiktový akronymický rytmus s predklonkou, ale zároveň aj ako kombináciu descendentného sledu s predklonkou a trojslabičnej akronymickej štruktúry. V našej analýze sme sa v tomto prípade, vzhľadom na zaužívanosť slovného spojenia, ktoré je napriek rozdeleniu pomlčkou chápané viac ako jeden ucelený termín, a dostupnú literatúru⁶⁷, priklonili k prvému riešeniu.

Neskôr sa analýza zamerala na vetné kóla. Výsledok skúmania preferovanej pozície jednotlivých sledov v rámci vetných kól v zásade potvrdil zistenia p. prof. Oldřicha Švarného.⁶⁸ Väčšina jednoiktových descendentných sledov bola identifikovaná v pozícií

---

⁶⁶ V priloženom korpuse viď (54_1_6_5_1).

⁶⁷ Uher, Slaměniková 2015: 111.

⁶⁸ Viď 3.3.1 Pozícia rytmických sledov.

na začiatku alebo vo vnútri kóla (59,6 %). Pozícia na konci kóla bola naopak najtypickejšia pre rytmy ascendentné (62,7 %) a rytmy akronymické (77 %).

Z hľadiska veľkosti kól v 77 % prípadov prevažovali kóla jednosegmentálne a dvojsegmentálne. Jednosegmentálne kóla sú v 39,6 % ascendentné, v 37,3 % descendentné a zvyšná štvrtina je akronymická. 28 kól je tvorených jednou nepárovou slabikou.

Usporiadanie rytmických sledov dvoj- a viacsegmentálnych kól je značne komplikovanejšie. Medzi kólami, rozdelenými na tie, v ktorých dochádza k priamemu susedstvu arzií; nedochádza k priamemu susedstvu arzií; a tie, v ktorých je priamy kontakt arzií zmiernený vloženou atonicou slabikou, bol najproduktívnejší druhý spomínaný typ – kóla bez priameho kontaktu dvoch arzií (74,4 %). V rámci daného typu dominuje kombinácia dvoch descendentných sledov (45,7 %). Taktiež významná bola aj kombinácia descendentného sledu s akronymickou štruktúrou, ktorá tvorila takmer celú štvrtinu. Rytmický vzorec kól, vo vnútri ktorých dochádza k priamemu susedstvu arzií (12,3 %), sa vyznačuje najmä kombináciou ascendentného sledu s akronymickou štruktúrou (39,6 %). Druhým najtypickejším rytmickým vzorcom bola kombinácia dvoch akronymických štruktúr za sebou (17 %). Výskyt atonickej slabiky vlozenej medzi dve arzie bol veľmi sporadický a predstavuje približne 5 % materiálu, z toho v 43,4 % prípadov sa jednalo o kombináciu akronymickej štruktúry a descendentného sledu. Ostatné kombinácie rytmov tohto typu boli v sledovanom materiáli zastúpené veľmi nízkym počtom výskytov, nebudeme ich preto bližšie špecifikovať.

Prevedená hĺbková prozodická analýza nadväzuje na dlhoročný výskum prof. PhDr. Oldřicha Švarného, CSc. v oblasti problematiky prozodických rysov čínštiny. Detailné vyhodnotenie zvukovej stránky skúmaného textu predstavuje prínos k hlbšiemu porozumeniu suprasegmentálnej štruktúry čínskeho jazyka; toto porozumenie je neodlúčiteľnou súčasťou dôkladného štúdia čínštiny každého študenta, ktoré sa bez poznatkov z prozódie nezaobíde. S ohľadom na relatívne malý rozsah korpusu sa zistené hodnoty ďalej ponúkajú ako čiastkový príspevok pre analýzu komplexnejšiu. Všetky kľúčové hodnoty sú zhromaždené v tabuľke č.12: Protokol analýzy.

Tabuľka č. 12 Protokol analýzy

PROTOKOL ANALÝZY			
rozsah:	cvičenia 53-55	počet segmentov:	810
počet viet :	131	počet sledov:	1 002
počet kól:	431	počet slabík:	2 388
PROMINENCIA SLABÍK			
zdôraznene tónické (77), plne tónické iktové (845), plne tónické neiktové (194), oslabene tónické iktové (166), oslabene tónické neiktové (157), atonické (949)			
SEGMENTY			
jednoslabičné jednoiktové (30)			
dvojslabičné jednoiktové (297): AS (119), DE (178)			
trojslabičné (244): jednoiktové (192): AS (14), ASe (20), DE (106), pDE (52) dvojiktové AKR (52)			
štvorslabičné (173): jednoiktové (22): DE (10), pDE (12) dvojiktové (151): AS+AS (1), DE+DE (68), AKR (64), pAKR (4), AKRe (14)			
päťslabičné (58): jednoiktové (2): AS+DE (2) dvojiktové (51): AS+AS (1), AS+DE (3), DE+DE (16), pDE+DE (2), AKR (7), pAKR (5), AKRe (13), pAKRe (4) trojiktové AKR (5)			
šesť- a viacslabičné (8): jednoiktové (1): pDE (1) dvojiktové (2): pDE+DE (1), pAKRe (1) trojiktové (5): pAKR (4), pAKRe (1)			
KÓLA			
počet segmentov: jeden (185), dva (146), tri (76), štyri (18), päť (4), šesť (2)			
tvorené jednou slabikou (28)			
tvorené jedným sledom (106): AS (42), DE (40), AKR (24)			
tvorené dvoma a viac sledmi (297):			
a) bez susedstva arzií (221): opakujúca sa AS (10), opakujúca sa DE (101), AKR (44), AKR s opakujúcim sa AS (7), AKR s opakujúcim sa DE (54), AKR s opakujúcim sa DE i AS (5)			
b) susedstvo arzií (53; rozdelené podľa miesta, na ktorom dochádza ku kontaktu, AS aj DE sa môžu opakovať): AS a AKR (21), AS a DE (8), AKR a DE (7), dve AKR za sebou (9), nepárová iktová slabika a DE (1), iné (7)			
c) atonická slabika medzi dvomi arziami (23): oddeluje AS a DE (5), AS a AKR (4), AKR a DE (10), dve AKR za sebou (4)			
Použité skratky:			
AKR = akronymická štruktúra; AS = ascendentný sled; DE = descendentný sled; p = proklitika (predklonka); e = enklitika (príklonka)			

Resumé

This bachelor thesis was focused on conducting a prosodic analysis of the exercises 53 – 55, that can be found in the textbook *Úvod do hovorové češtiny II*. For the purposes of this analysis, relevant recordings were transcribed into prosodic transcription and divided into colons and segments. The most productive rhythmic characteristics and patterns were then identified and described.

The following is a summary of the main findings of the analysis: The text consists of 131 sentences, 431 colons, 810 segments and 2 388 syllables. Within the segments, the two-syllable segments have the largest representation, while the descending rhythm was found to be the most productive. Most of the colons are mono-segmental and are dominated by the acronymic structure. For colons consisting of two or more rhythmical segments, those comprising two syllables with stress *not* being in a direct contact is the most prominent. The most frequent pattern in this category is represented by the combination of two descending rhythms.

Key words: linear segmentation, Oldřich Švarný, prosodic transcription, rhythmical features, suprasegmental phonology

Zoznam použitej literatúry

POSPĚCHOVÁ, Zuzana: Prozodická transkripce čínštiny a její využití v současnosti. *Dálný východ* 2015, 2, ss. 93–103.

SLIVONÍKOVÁ, Barbora, Michaela Grycová a Kristýna Pavlačková: Charakteristika descendentních sledů v UČK. *Dálný východ* 2016, 2, ss. 51–63.

ŠVARNÝ, Oldřich. *Učební slovník jazyka čínského I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998b. 289 s.

ŠVARNÝ, Oldřich a David Uher: *Prozodická gramatika čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2014. 163 s.

ŠVARNÝ, Oldřich a kol.: *Hovorová čínština v příkladech III*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998a. 251 s.

ŠVARNÝ, Oldřich a kol.: *Úvod do hovorové čínštiny II*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1967. 606 s.

TŘÍSKOVÁ, Hana. Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze. *Nový Orient* 2011a, č. 4, ss. 45–50.

TŘÍSKOVÁ, Hana. *Segmentální struktura čínské slabiky*. Praha: Karolinum, 2012. 440 s.

TŘÍSKOVÁ, Hana. Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny. *Nový Orient* 2011b, roč. 66, č. 3, ss. 40–43.

UHER, David a Tereza Slaměnková: Prozodická analýza monologu. *Dálný východ* 2015 2, ss. 104–126.

Zoznam príloh

Priložené je CD s kompletnou analýzou prevedenou na vetách, kólach a segmentoch korpusu, spolu s nahrávkami, ktoré poslúžili ako jadro práce.